

Güvenli Davranış ve İlkyardım Eğitimi Öğretmen Kitabı

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl !
Kahraman ırkıma bir gül ! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım !
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sağmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma ! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet ! " dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş ! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak ! " diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fişkırarak toprağı sıksan, şühedâ !
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüdâ

Ruhumun senden, İlâhi, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar-ki şahadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder-varsataşım,
Her cerîhamdan, İlâhi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerred gibi yerden na' şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl !
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl !

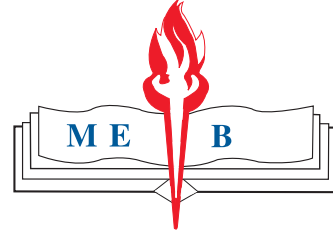
Mehmet Âkif ERSOY

ATATÜRK'ÜN GENÇLİĞE HİTABESİ

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkan ve şerait, çok nâmûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve delâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk İstikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi, vazifen; Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

Güvenli Davranış ve İlkyardım Eğitimi Öğretmen Kitabı

2005 • ANKARA

Bu kitap Türk Kızılayı ve Milli Eğitim Bakanlığının armağanıdır.

Basım Yeri
ANKARA

Basım Yılı
2005

Yazarlar

Dr. Gönül DEMİR
Dr. Nuray BİNGÖL
Sacide KARAGÖZ

Çalışma Grubu

Ayşe Özge NAZLI
Emine İSKENDEROV
Hayrünisa SALDIROĞLU
Müge Çelikkcan EKİCİ
Yekta DOĞRU
Zehra Pınar ÇELİKER
Zeynep KILIÇ

**İllüstrasyon ve
çizgi karakterler**

Atlantik
www.abi.com.tr

Grafik Tasarım ve Baskı

Yazar Grafik
231 44 40
www.yazargrafik.com

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının İlköğretim Genel Müdürlüğüne gönderdiği 21.11.2005 tarih ve 12106 sayılı yazısı ile "Güvenli Davranış ve İlk Yardım Eğitim Projesi" kapsamında Öğretmen El Kitabı ve Öğrenci Kitabı 6-14 yaş öğrenciler için eğitim-öğretim açısından uygun bulunmuştur.

Bu yayının tüm hakkı
Türk Kızılayına aittir.

	BÖLÜM 1.....7 Türk Kızılayının Temel 7 İlkesi
	BÖLÜM 2.....11 İlk Yardım Temel Uygulamalarında Güvenli Davranış ve İlk Yardım
	BÖLÜM 3.....19 İlk Yardımcının Özellikleri
	BÖLÜM 4.....23 İnsan Vücudu
	BÖLÜM 5.....29 Hasta veya Yaralı Değerlendirmede Güvenli Davranış ve İlk Yardım
	BÖLÜM 6.....39 Kanamalarda Güvenli Davranış ve İlk Yardım
	BÖLÜM 7.....49 Yaralanmalarda Güvenli Davranış ve İlk Yardım
	BÖLÜM 8.....53 Isı Dengesi Bozukluklarında Güvenli Davranış ve İlk Yardım
	BÖLÜM 9.....59 Kırık-Çıkık ve Burkulmalarda Güvenli Davranış ve İlk Yardım
	BÖLÜM 10.....67 Kan Şekeri Düşmesinde Güvenli Davranış ve İlk Yardım
	BÖLÜM 11.....71 Havalelerde Güvenli Davranış ve İlk Yardım
	BÖLÜM 12.....75 Zehirlenmelerde Güvenli Davranış ve İlk Yardım
	BÖLÜM 13.....81 Hayvan Isırmalarında ve Sokmalarında Güvenli Davranış ve İlk Yardım
	BÖLÜM 14.....87 Göz, Kulak, Buruna Yabancı Cisim Kaçmasında Güvenli Davranış ve İlk Yardım
	BÖLÜM 15.....93 Solunum Yolu Tıkanmasında Güvenli Davranış ve İlk Yardım
	BÖLÜM 16.....99 Hasta veya Yaralı Taşıma Teknikleri ve Güvenli Davranış

Ö N S Ö Z

Türk Kızılayı ve Millî Eğitim Bakanlığı, Türkiye’de ilk kez 6-14 yaş grubundaki çocuklarımıza Güvenli Davranış ve İlk Yardım Eğitimi Projesini başlatmıştır. Bu proje kapsamında konu ile ilgili materyallerin geliştirilmesi hedeflenmiş ve Öğrenci Kitabı ile birlikte **İlk Yardım ve Güvenli Davranış Öğretmen Rehber Kitabı** hazırlanmıştır. Pilot okullarda proje öğretmenlerine temel ilk yardım ve eğitim becerileri eğitimleri verilmiştir. Ayrıca, ülkemizde ilk kez, bu konu rehberlik kapsamında temel yaşama becerileri eğitimi çerçevesinde ele alınmıştır. Görme ve işitme engelli çocuklar da çalışmaya dahil edilmiştir.

Çalışmanın amacı, çocuklara erken yaşlarda ilk yardım eğitimi vermek ve güvenli davranış biçimleri edinmelerini sağlamaktır.

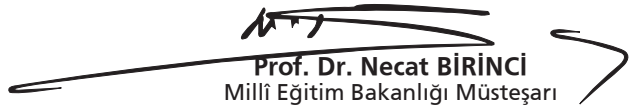
Kazaların yol açtığı yaralanmalarda doğru uygulanacak ilk yardım hayati önem taşımaktadır. Ülkemizde kazalara maruz kalma yönünden en önemli risk grubunu çocuklar oluşturmaktadır, kazalarda meydana gelen ölümlerde 6-14 yaş grubu çocuklar birinci sırayı almaktadır. Zehirlenmelerin %60’ı da çocukluk yaş grubunda görülmektedir.

Çocuklarımızın, sağlıklı bir biçimde büyümeleri için güvenli bir çevreye ihtiyaç vardır. Çocuklar okula başlama ile ailenin dışında, yeni bir çevreye adım atarlar. Çocuklarımızı korumak için sadece ortam düzenlemeleri yeterli değildir. Temel yaşama becerileri kapsamında, kendilerini korumaları için bilinçlendirmek, güvenli davranış ve ilk yardım becerileri kazanmalarını sağlamak daha doğru bir yaklaşımdır. Bunun temini için öğretmenlerimize büyük görevler düşmektedir. Öğretmenlerimizin çalışmaları toplumda kazaları azaltmak, sağlık ve ilk yardım bilinci ve becerilerini yaymak açısından da önemlidir.

Bu projenin ve kurumlarımız arasındaki işbirliği protokolünün oluşturulması ve uygulanmasını sağlayan Türk Kızılayı İlk Yardım Birimi, Bursa, Düzce, Pendik ve İzmir Şubelerine, Millî Eğitim Bakanlığının İlköğretim Genel Müdürlüğü, Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığına ve proje ekibi elemanlarına emek ve başarılı çalışmaları için en içten teşekkürlerimizi iletiriz.

Sevgili Öğretmenler, bu kitapların öğrencilerinize güvenli davranış ile ilk yardım bilgi ve becerileri kazandırmada faydalı ve yardımcı olacağı inancı ile çalışmalarınız için şimdiden sonsuz takdir ve teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Tekin KÜÇÜKALİ
Kızılay Genel Başkanı

Prof. Dr. Necat BİRİNCİ
Millî Eğitim Bakanlığı Müsteşarı

BÖLÜM 1
TÜRK KIZILAYININ
TEMEL 7 İLKESİ

TÜRK KIZILAYININ TEMEL 7 İLKESİ

BÖLÜM 1: TÜRK KIZILAYININ TEMEL 7 İLKESİ

SÜRE : 40'

AMAÇ

Bu dersin sonunda öğrenciler;

- Kızılayın Temel 7 ilkesini açıklayabileceklerdir.

HEDEFLER

1. Kızılayın görevlerini söyleyebilme
2. İnsaniyetçilik ilkesini söyleyebilme
3. Eşitlik ilkesini söyleyebilme
4. Tarafsızlık ilkesini söyleyebilme
5. Bağımsızlık ilkesini söyleyebilme
6. Gönüllülük ilkesini söyleyebilme
7. Birlik ilkesini söyleyebilme
8. Evrensellik ilkesini söyleyebilme
9. Kızılay gönüllüsünü tanımlayabilme
10. Kızılaya hangi konularda destek verebileceğini söyleyebilme
11. Kızılaya nasıl gönüllü olunacağını söyleyebilme

ARAÇ GEREÇ MATERYAL

- Renkli kâğıt üzerine yazılmış ilkeler
- Temel 7 İlkenin ve basit açıklamalarının yazılı olduğu A4 kâğıtlar

YÖNTEMLER

- Anlatma
- Soru-cevap
- Oyun

İŞLENİŞ

- Isınma Oyunu: 7 Deve – 7 Cüce oyunu oynanır. Öğrencilerden “yedi deve” denildiğinde ayağa kalkmaları, “yedi cüce” denildiğinde oturmaları istenir ve konuyla bağlantı sağlanır.
- Kızılayın görevleri ve temel 7 ilke öğretmen tarafından tek tek açıklanır. Daha önceden hazırlanmış üzerinde ilkelerin yazılı olduğu renkli kâğıtlar, her ilke açıklandıkça tahtaya yapıştırılır.
- Öğrenciler 7 gruba ayrılır. Her grup bir ilkeyi temsil eder. İlgili gruplara daha önceden A4 kâğıdı üzerinde basit cümlelerle anlatılmış olan ilkenin sayfası dağıtılır ya da öğrenci kitabından okumaları istenir. Gruplar sırayla temsil ettiği ilkeyi basit cümlelerle sınıfa açıklar. Yedi grup da sunumunu tamamladıktan sonra, öğrenciler el ele tutuşup bir daire oluştururlar. Öğretmenin komutuyla kendi ilkesinin ismi söylenen grup, dairenin içine girip ellerini havaya kaldırarak ilkesini hep bir ağızdan yüksek sesle tekrarlar. Ardından tekrar diğer öğrencilerle el ele tutuşup öğretmenin diğer ilkelerden birini söylemesini bekler.
- Kızılay gönüllüsünün tanımı öğretmen tarafından sınıfa açıklanır. Kızılay gönüllüsü olmak isteyenlerin hangi alanlarda Kızılaya destek vermek istediği sorulur. Cevaplar tahtaya yazılır. Daha sonra ilkyardım kitabındaki konu ile ilgili maddeler okunarak öğrencilerin Kızılaya hangi konularda destek olabileceği açıklanır.
- Öğrenci kitabındaki gönüllü başvuru formları öğrencilere tanıtılır. Başvuru formları toplanarak bağlı bulunan Kızılay şubesine teslim edilir (Öğrencilerle Kızılay şubesine ziyaret düzenlenerek de formlar teslim edilebilir.).

EĞİTİCİ NOTLARI

1. Kızılayın görevleri nelerdir?

Kızılay savaşta ve barışta hiçbir ayırım yapmadan insan hayatını ve sağlığını koruyan, insanların kişiliğine saygı göstererek anlayış, dostluk, işbirliği ve sürekli barış için çalışan ve ihtiyaç halinde herkese yardım elini uzatan insani ve gönüllü bir kuruluştur. Herkes Kızılaya gönüllü olabilir ve çalışmalarına destek verebilir. Kızılayın görevleri şunlardır:

Barışta, afet ve diğer acil durumlarda;

- Geçici barınma, giyinme ve beslenme ihtiyaçlarına yönelik gerekli malzemeleri sağlamak,
- İlkyardımcılar yetiştirmek,
- Kan ürünleri sağlamak,
- İhtiyacı olan insanlara sağlık hizmeti sağlamak,
- Gençlerin eğitimine destek vermek.

Savaşta;

- Yaralıların tedavi ve bakımına yardım etmek,
- Savaş esirlerine yardım etmek,
- Sivillerin bakımını ve beslenme ihtiyaçlarını sağlamak,

2. Kızılayın bağlı olduğu 7 temel ilke nedir?

Kızılayın bağlı olduğu 7 temel ilke, Uluslararası Kızılay-Kızılhaç Konferansında kabul edilmiş ilkelerdir. Bu ilkeler, Kızılhaç ve Kızılay görevlilerinin ve gönüllülerinin faaliyet alanlarını belirlemek, yardımseverlik değerlerini tanıtmak için temel oluşturur.

İnsanîyetçilik İlkesi

Savaş yaralılarına ayırım yapmaksızın yardım eder.
Deprem, sel, büyük yangınlar gibi olaylarda onların acılarını ayırım yapmadan önlemeye ve hafifletmeye çalışır.
Barışı destekler.

Eşitlik İlkesi (Ayrım Gözetmemek)

Milliyet, ırk, din, cinsiyet, siyasi düşünce inanç farkı gözetmez. Sadece kişilerin acılarını gidermeye ve yardım etmeye çalışır.

Tarafsızlık İlkesi

Savaşta ve ülke içi/dışı anlaşmazlıklarda taraf tutmaz.
İrk, din, siyaset gibi konularda tartışmaya girmez.

Bağımsızlık İlkesi

Hiçbir yere bağlı değildir. Kendi ülkesinin yasalarına uygun olarak çalışan bağımsız bir kurumdur.

Gönüllülük İlkesi

Kazanç amacı gütmeyen, çıkar gözetmeyen bir yardım kurumudur.

Birlik İlkesi

Bir ülkede sadece bir tane Kızılay ya da Kızılhaç Derneği vardır. Herkese açıktır ve tüm yurda hizmet eder.

Evrensellik

Dünyadaki bütün Kızılay ve Kızılhaç Dernekleri aynı haklara sahiplerdir ve karşılıklı yardımlaşma içindedirler.

3. Kızılay gönüllüsü kimdir?

Hiçbir karşılık beklemeden, Kızılayın temel ilkelerine uyararak, ihtiyaç duyduğu anda Kızılayın faaliyetlerine kendi yetenek ve imkanları ölçüsünde, kendi isteği ile destek veren kişidir.

TÜRK KIZILAYININ TEMEL 7 İLKESİ

Bu destek;

- Kızılayı tanıtmak
- İlk yardımcı olmak
- İlk yardım gününe gönüllü katılmak
- Kızılay tarafından verilen uygun görevleri yapmak
- Güvenli davranış ve ilk yardım kurallarını uygulamak ve çevredeki kişileri bu konuda uyarmak şeklinde olabilir.

Kızılay gönüllüsü nasıl olunur ?

4. Kızılay gönüllüsü olmaya istekli olanlar Kızılay Gönüllü Başvuru formunu doldurarak Kızılay şubelerinden birine teslim ederler. Böylece Kızılaya gönüllü olmuş olurlar.

BÖLÜM 2
İLK YARDIM TEMEL UYGULAMALARINDA
GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM
(K - B - K)

İLK YARDIM TEMEL UYGULAMALARI

BÖLÜM 2: İLK YARDIM TEMEL UYGULAMALARINDA GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM (K-B-K)

SÜRE : 40'

AMAÇ

Bu dersin sonunda öğrenciler;

- İlk yardımda Koruma, Bildirme, Kurtarma (KBK) ile ilgili güvenli davranışları söyleyebileceklerdir.
- İlk yardım temel uygulamalarını açıklayabileceklerdir.

HEDEFLER

1. Kazalardan korunma ile ilgili güvenli davranışları söyleyebilme
2. İlk yardımın tanımını söyleyebilme
3. Acil tedavinin tanımını söyleyebilme
4. İlk yardım ve acil tedavi arasındaki farkları sayabilme
5. İlk yardımın öncelikli amaçlarını söyleyebilme
6. İlk yardımın temel uygulamalarını açıklayabilme
7. Güvenli bir çevre oluşturabilme
8. İlk yardımda haber vereceği telefon numarasını söyleyebilme
9. Bildirmede verilecek bilgileri söyleyebilme
10. Kurtarma ile ilgili yapılacakları söyleyebilme
11. KBK öğrenim rehberini kullanabilme

ARAÇ GEREÇ MATERYAL

- Papatya
- KBK öğrenim rehberi
- Reflektör
- Renkli kartlar
- Kağıt tahtası

YÖNTEMLER

- Soru-cevap
- Anlatım
- Koçluk
- Grup çalışması
- Role play
- Oyun

İŞLENİŞ

- Isınma Oyunu: Kulaktan kulağa oyunu aşağıda verilen mesajla oynanır ve konu ile ilgisi sağlanır. "İlk yardım gerektiren bir olayda hemen 112 Acil Yardım Servisini ara"
- Öğretmen, öğrencileri 5 gruba ayırır. Her bir gruba en az A4 büyüklüğünde kesilmiş sarı papatya yaprakları dağıtır. Gruplardan ilkyardımın tanımını yapmalarını ister. Tahtaya ya da kâğıt tahtası üzerine ilkyardımın tanımının yazılı olduğu ve papatyanın ortasını temsil eden yuvarlak büyükçe bir kâğıt asılır (tanımın üzeri kapalıdır). Gruplardan yazdıkları tanımlarını okumalarını ister ve okunanları papatyanın ortasına koyarak papatyayı oluşturur. Öğrencilerin yaptığı tanımlarla ilgi kurarak papatyanın ortasındaki tanımları okur ve öğrencilere tekrarlatır.
- Öğrencilere ilkyardım gerektiren bir durumla karşılaşmış ve karşılaşmadıkları sorularla deneyimleri paylaşılır.
- Öğretmen, öğrencilerden acil tedavinin tanımını yapmalarını ister. Önemli olan noktaları vurgulayarak ve saydamdan göstererek acil tedavinin doğru tanımını yapar. İlk yardımla arasındaki farkı söyler.
- İlk yardımın öncelikli amaçları öğretmen tarafından saydamdan gösterilerek ya da kâğıt tahtasına yazılarak açıklanır. Öğrencilere tekrarlatılır.

- KBK (Koruma-Bildirme-Kurtarma) ile ilgili arka sayfada verilen bulmaca öğrencilere dağıtılır ve doldurmaları için 5-10 dakika süre verilir. Bitiren öğrencilerin kâğıtları kontrol edilir, bulmacanın cevapları okutulur. Koruma-Bildirme-Kurtarma sözcükleri vurgulanır. Kısaca KBK olduğu söylenir. Anlamli sözcükleri bulan öğrenciler alkışlanır.
- Korumanın (güvenli bir çevre oluşturmanın) öneminden bahsedilir.
- Öğrencilerin ilkyardımda haber vereceği numarayı bulmaları için tahtaya üç rakamlı çeşitli numaralar yazılır. 112 Acil Yardım Servisi vurgulanır. 112 Acil Yardım Servisi arandığında hangi bilgilerin verilmesi gerektiği üzerinde durulur.
- 112 Acil Yardım Servisinin gereksiz yere aranmaması mesajı verilir.
- Kurtarmada ilkyardımcının hasta veya yaralıya müdahale ederken yapması gerekenler ve psikolojik ilkyardımın önemi açıklanır.
- Öğrencilere bir örnek olay canlandırılacağı söylenir. Bir grup öğrenciye roller verilir. Canlandırmadan önce bütün öğrencilere ilkyardım temel uygulamaları öğrenim rehberi dağıtılır. Bir öğrencinin okuması sağlanır. Öğrencilerden okunanları düşünerek canlandırmayı izlemeleri istenir. Öğrenciler rollerini oynayarak olayı canlandırırlar. Oyun bitiminde öğrenciler rollerinden çıkarılır ve sınıfla tartışılır.
- Öğrenciler 5-6 gruba ayrılır. Her gruba 3-4 güvenli davranış yazılı olarak verilir. Aralarında bu davranışların önemini tartışmaları istenir. 10-15 dakika çalışma süresi verilir. Süre sonunda gruplar bir sözcü seçerek düşüncelerini sunarlar.

ÖĞRETMENE NOTLAR

1,2,3. Sınıflarda

- Kazalardan korunma ile ilgili güvenli davranış listeleri daha büyük harflerle basit olarak verilmelidir.
- KBK ile ilgili bulmaca yerine daha basit bir oyun oynatılabilir.
- Öğretmen öğrencilere aşağıdaki örnekte verildiği gibi bir ilkyardım uygulaması söyler, KBK'dan hangisine girdiğini sorar.

Örnek

- Öğretmen "önce kendimin ve çevrenin güvenliğini sağlarım" der; öğrenciler KORUMA diye bağırır.
- Öğretmen "112 Acil Yardım Servisini arar haber veririm" der; öğrenciler BİLDİRME diye bağırır.
- Öğretmen "ilkyardım uygulayım" der; öğrenciler KURTARMA diye bağırır. Yanlışlar düzeltilir doğrular tekrarlanır.
- Rol oynama (canlandırma) hikâye şeklinde okunarak sorularla işlenebilir.

İLK YARDIM TEMEL UYGULAMALARI

BULMACA

Soldan Sağa

1. İlk yardımda çevre güvenliğinin sağlanması
2. Köpek – Takunya
5. İlk yardımda yardım çağırma
6. Boşluk – Bir soru
8. İlk yardım müdahalesi

Yukarıdan Aşağıya

1. Pas, Pislik – Babanın ilk hecesi
2. Küçük bitki – Bir sayı
3. Bir nota
4. Ekmek yapılan madde – Bir hayvan
5. Parlak olmayan – Ayının evi
6. Kırmızı – Bir nota
8. Anne – Bir kız ismi

	1	2	3	4	5	6	7	8
1	K	O	R	U	M	A		A
2	İ	T		N	A	L	I	N
3	R				T			A
4		B						
5	B	İ	L	D	İ	R	M	E
6	A	R	A		N	E		S
7				A				R
8	K	U	R	T	A	R	M	A

ROL OYNAMA

Senaryo

Turbo evde dönem ödevini yapmaktadır. Ancak evlerinin yanında inşaatta gürültülü çalışma nedeniyle çalışamayacağını anlar ve canı sıkın bir şekilde hava almak için dışarı çıkar. İnşaatin önünden geçerken güvenlik önlemi almayan bir işçinin çalıştığını görür. Mahalleden tanıdığı Tolga ve Tülin kask, dirseklik ve dizlik takmamış bir halde inşaatin önünden bisikletle geçmektedir. Yoluna devam ederken birden büyük bir gürültü ve arkasından çığlıkları duyar.

Hemen geri dönüp baktığında; bir işçinin ayağına tahta düştüğünü, dizinde kanama olduğunu görür. İşçi canı yandığı için bağırmaktadır. Aaaaah aaaaah...

Tülin oturur vaziyette ağlamakta ve ayağını tutmakta, Tolga ise yerde yüz üstü sessiz yatmaktadır.

Turbo koşarak olay yerine gelir ve şunları yapar;

- Hemen etrafına bakar, "çevre güvenli mi" diye kontrol eder.
- "İlk yardım biliyorum, sakin olun" der.
- Tolga'nın bilincine bakar (iyi misin diye dokunarak sorar), cevap alamayınca ağız içi kontrolü yaptıktan sonra, baş çene pozisyonu vererek solunumunu dinler, solunumu vardır. Nabzını şah damarından üç parmağı ile kontrol eder, nabzı da vardır. Solunumu ve nabzı vardır ancak bilinci yoktur, hemen sabit yan yatış (koma) pozisyonu verir.
- İşçiye temiz bir bez verip hemen kanamanın üzerine koymasını söyler.
- Tülin'i fazla kımıldatmadan hemen yatar pozisyona getirip ayağını tespit eder. 112 Acil Yardım Servisini köşedeki telefon kulübesinden arar. 112 Acil Sağlık Ekibi gelene kadar yanlarında bekler.

Roller

Turbo
Yaralı işçi
Yaralı Tülin ve sessiz yatan Tolga

- Sınıfınızda öğretmeniniz ve arkadaşlarınızla bu oyunu canlandırın.
- Arkadaşlarınızla tartışın.
  - Turbo koruma ile ilgili neler yaptı ?
  - Turbo bildirme ile ilgili neler yaptı ?
  - Turbo kurtarma ile ilgili neler yaptı ?
  - Başka neler yapabilirdi ?
  - Tülin ve Tolga hangi güvenli davranışları göstermeliydi ?

EĞİTİCİ NOTLARI

- İlkyardım temel uygulamaları ile ilgili öğrencilere kazandırılacak güvenli davranışlar nelerdir?
  - Emniyet kemeri takarım.
  - Arabanın arka koltuğuna otururum.
  - Arabanın camından sarkmam.
  - Camlardan dışarı bir şey atmam.
  - Bisiklete binerken kask takarım.
  - Yaya geçidini kullanırım.
  - Park edilmiş arabaların etrafında oynamam.
  - Pencerelerden sarkmam.
  - Tırabzanlardan kaymam.
  - Kapıları dikkatli ve yavaş kapatırım.
  - Karşıdan karşıya geçerken önce sola, sonra sağa, sonra tekrar sola bakarım.
  - Kaza anında sakin olurum.
  - Önce kendi güvenliğimi sağlarım.
  - İkinci bir kaza olmaması için önlem alırım.
  - Olay yerinde sigara içilmesini önlerim.
  - Çevredeki meraklı kişileri uzaklaştırırım.
  - Gaz kaçağı varsa vanayı kapatırım.
  - Ortamı havalandırırım.
  - Elektrik düğmeleri ile oynamam.
  - Yol kenarında oyun oynamam.
  - Yola kaçan topun arkasından koşmam.
  - Merdivenlerden koşarak inmem.
  - Sık sık düşüyor ve tökezliyorsam anneme babama gözlerimi muayene ettirmelerini söylerim.
- İlkyardım nedir?

Herhangi bir kaza ya da yaşamı tehlikeye düşüren bir durumda sağlık görevlilerinin tıbbî yardımı sağlanıncaya kadar hayatın kurtarılması ya da durumun daha kötüye gitmesini önleyebilmek amacıyla olay yerinde, tıbbî araç gereç aranmaksızın mevcut araç ve gereçlerle yapılan ilaçsız uygulamalardır.
- Acil tedavi nedir?

Hasta ve yaralılara ambulans ya da acil tedavi ünitelerinde doktor ve sağlık personeli tarafından yapılan müdahalelerdir.
- İlkyardım ve acil tedavi arasındaki farklar nelerdir?

İlkyardım;
  - Tıbbî yardım sağlanıncaya kadar, olay yerinde, mevcut araç ve gereçlerle yapılan ilaçsız uygulamalardır.Acil Tedavi;
  - Hasta veya yaralıya ambulans ya da sağlık kuruluşunda sağlık personelinin ilaç ve tıbbî malzemelerle yapılan uygulamadır.

İLK YARDIM BİLMEK HAYAT KURTARIR !

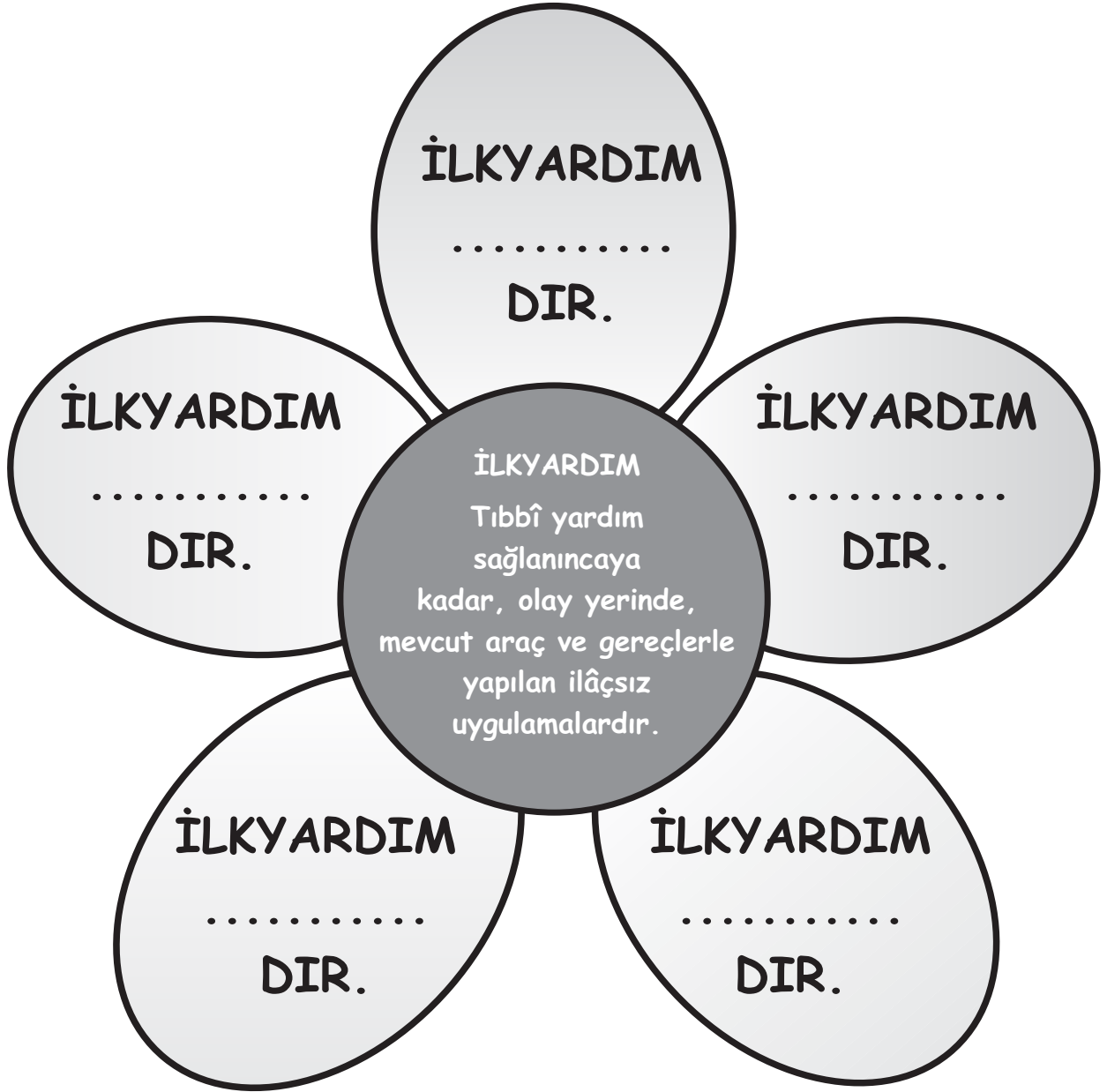
- İlkyardımın öncelikli amaçları nelerdir?
  - Hasta veya yaralının yaşamsal fonksiyonlarını sürdürmek,
  - Durumunun kötüleşmesini önlemek,
  - İyileşmesini kolaylaştırmaktır.
- İlkyardım temel uygulamaları nelerdir?
  - Koruma (K)
  - Bildirme (B)
  - Kurtarma (K)

İLK YARDIM TEMEL UYGULAMALARI

7. Güvenli bir çevre oluşturma neden önemlidir?
Olay yerinde olabilecek ikinci bir tehlikeyi önlemek için gereklidir. Bu önlemler;
  - Trafik kazasında, kazanın olduğu yerin önüne ve arkasına reflektör yerleştirme,
  - Şofben zehirlenmesinde gaz vanasını kapatma, odayı havalandırma, kıvılcım çıkartacak çakmak, elektrik düğmesi gibi aletleri kullanmama,
  - Elektrik çarpmasında şalteri kapatma, vb.dir.
8. İlk yardımda haber verilecek telefon numarası hangisidir ve hangi bilgiler verilmelidir?
Türkiye’de 112 Acil Yardım Servisi aranır. Olayı bildiren kişi aşağıdaki bilgileri mutlaka vermelidir:
  - Kesin yer – adres
  - Kim, hangi numaradan arıyor
  - Olayın ne olduğu (kaza, yangın, zehirlenme)
  - Hasta veya yaralıların sayısı (Gelecek ambulans sayısı için)
  - Hasta veya yaralıya neler yapıldığı
9. İlk yardım gerektiren bir durumda kurtarma nasıl olmalıdır?
Hasta veya yaralılara olay yerinde, hızla ama sakin bir şekilde müdahale edilmelidir. İlk yardımcı kurtarma ile ilgili şunları yapmalıdır.
  - Hasta veya yaralıların ABC’sini değerlendirmek,
  - Hasta veya yaralının korku ve endişelerini gidermek,
  - Çevredekileri organize etmek,
  - Gerekli ilk yardım müdahalelerini çevredeki imkanlar ile uygulamak,
  - Hareket ettirmemek,
  - 112 Acil Yardım Servisine haber vermek.

HASTA VEYA YARALININ HAYATI TEHLİKESİ YOKSA ASLA YERİNDEN KIMILDATMAYIN.

İLK YARDIM TEMEL UYGULAMALARI BECERİSİ ÖĞRENİM REHBERİ

1. Geliştirilmesi gerekir	Basamağın, yanlış uygulanması veya sırası ile uygulanmaması
2. Yeterli	Basamağın doğru olarak ve sırası ile uygulanması, eksikliklerin olması halinde eğiticinin yardımına gerek duyulması
3. Ustalaşmış	Basamağın duraklamadan, yardıma gerek kalmadan, doğru olarak ve sırası ile uygulanması
Gözlem yapılmadı	Basamağın eğitici tarafından gözlenmemiş olması
Katılımcının adı soyadı	
Tarih	

DAVRANIŞ BASAMAKLARI					
	1	2	3	4	5
1. Sakin olma ve telaşa kapılmama					
2. Kendisinin ve hasta veya yaralının güvenliğini sağlama (reflektör koyma, havagazını kapatma, ...)					
3. Meraklıları uzaklaştırma					
4. 112 Acil Yardım Servisine haber verme, gerekli bilgileri iletme					
5. Olay ortamında sigara içilmesini önleme					
6. Hasta veya yaralı ile sakın, yumuşak şekilde konuşma					
7. Hasta veya yaralıyı yatıştırma, şikayetini sorma					
8. Doğru ilkyardım uygulama					
9. Yardım ekibi gelene kadar olay yerini terk etmeme					
10. Yardım ekibine olay ve hasta veya yaralı hakkında bilgileri verme					

Katılımcı bu uygulamayı yapmaya:

Notlar

Hazır
İmzaHazır değil
Tarih

BÖLÜM 3

İLK YARDIMCININ ÖZELLİKLERİ

İLK YARDIMCININ ÖZELLİKLERİ

BÖLÜM 3: İLK YARDIMCININ ÖZELLİKLERİ	
SÜRE : 40'	
AMAÇ Bu dersin sonunda öğrenciler; <ul style="list-style-type: none"> İlk yardımının özelliklerini açıklayabileceklerdir.	HEDEFLER <ol style="list-style-type: none"> Kendi can güvenliğini sağlamayı söyleyebilme Sakin ve güvenli olabilmeyi söyleyebilme Pratik hareket edebilmeye örnek verebilme Eldeki olanaklardan nasıl yararlanabileceğini söyleyebilme
ARAÇ GEREÇ MATERYAL <ul style="list-style-type: none"> Yazılı hikâye	
YÖNTEMLER <ul style="list-style-type: none"> Hikâye Soru-cevap Anlatım	
İŞLENİŞ <ul style="list-style-type: none"> Isınma oyunu: İlk yardımının özelliklerinden "Sakinim, kendime güvenirim, pratiğim, çabuk karar veririm, can güvenliğime önem veririm, vb" ifadeler tahtaya yazılır ve öğrencilere bu özelliklerden hangisine sahip oldukları sorulur. İfadelerin altına ya da yanına gelen cevaplara göre kişi başına "+" işareti konur, daha sonra bu özelliklerden bahsederek konuya dikkat çekilir. Öğrencilerden birine bu konunun sonundaki hikâye okutulur. Bitiminde, hikâye okuyan öğrencinin konu ile ilgili duygu ve düşünceleri alınır. Daha sonra bütün öğrencilere hikâye ile ilgili ne düşündükleri sorularak hikâye sonundaki tartışma sorularına geçilir. Tartışma sonunda ilk yardımının özellikleri tahtadan tekrarlanır.	

HİKÂYE

Turbo, Tülin ve Tolga aileleriyle birlikte yaz tatilinde kampa gitmişlerdi. Akşamüstü arkadaşlarıyla oyun alanında toplanmış, aralarında sohbet edip birbirlerine fıkra anlatıyorlardı. Tülin sandviç yiyordu. O sırada bir arkadaşları çok komik bir fıkra anlattı ve hepsi gülmeye başladılar. Birden Tülin çığırarak ellerini boğazına götürdü, yüzü korkunçtu. Hepsi bir anda ne olduklarını şaşırılmışlardı ve çok korkmuşlardı. Telaşla sağa sola koşup bağırıyorlardı.

Turbo onlara "sakin olun, ben ne yapacağımı biliyorum, ben ilkyardım biliyorum" dedi. Tolga'ya hemen Tülin'in anne ve babasını çağırmasını söyledi ve kararlılıkla Tülin'in arkasına geçerek doğru ilkyardım müdahalesini yaptı. Tülin'in boğazına kaçan sandviç parçası dışarı çıktı ve Tülin rahatladı. Annesi geldiğinde Tülin yeniden gülmeye başlamıştı. Annesi Turbo'ya ve arkadaşlarına teşekkür etti. Tülin bir daha asla ağzında bir şey varken gülmeyeceğine dair söz verdi.

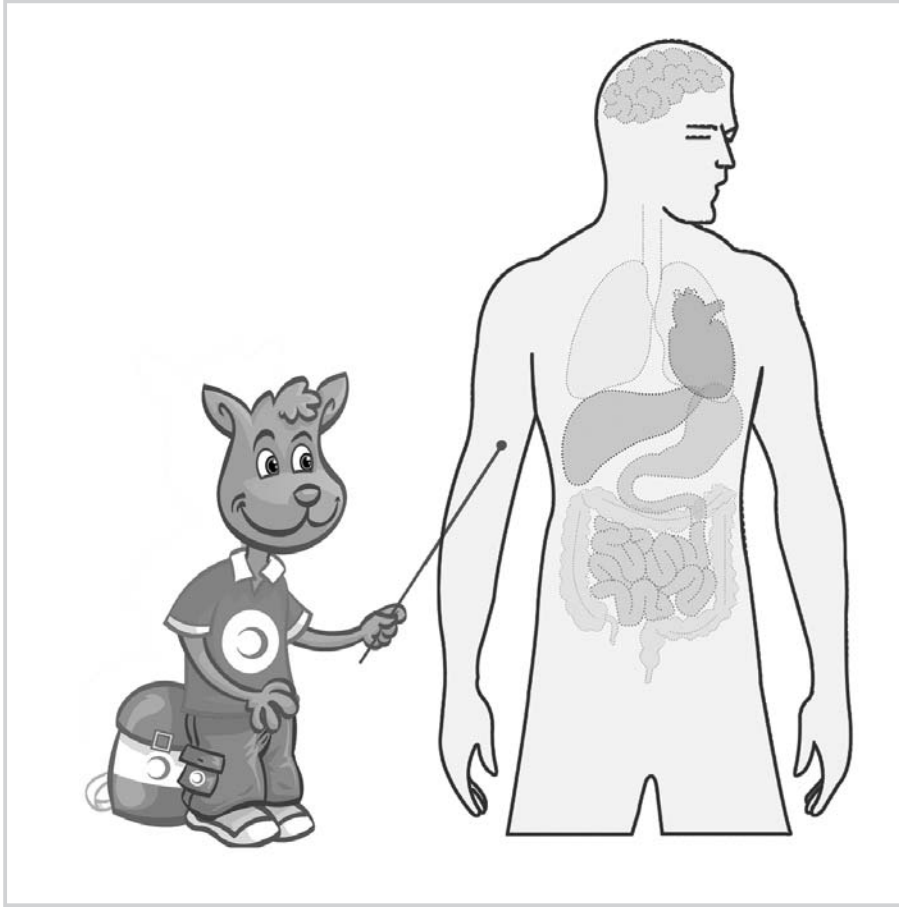
Tartışma Soruları

1. Turbo hangi davranışları ile ilkyardım uygulamasında bulunmuştur?
2. İlk yardımcıda başka hangi özellikler olmalıdır?

İLK YARDIMCININ ÖZELLİKLERİ

EĞİTİCİ NOTLARI

1. İlk yardımcıda bulunması gereken özellikler nelerdir?
  - İnsan vücudu ile ilgili bilgilere sahip olmalı.
  - Önce kendi can güvenliğini korumalı.
  - Sakin olmalı.
  - Kendine güvenli olmalı.
  - Pratik olmalı.
  - Eldeki olanakları değerlendirebilmeli.
  - Olayı anında ve doğru olarak haber vermeli (112 Acil Yardım Servisi).
  - Çevredeki kişileri organize edebilmeli ve kişilerden yararlanabilmeli.
  - İyi iletişim kurabilmeli.

BÖLÜM 4

İNSAN VÜCUDU

İNSAN VÜCUDU

BÖLÜM 4: İNSAN VÜCUDU

SÜRE : 40'

AMAÇ

Bu dersin sonunda öğrenciler;

- İnsan vücudunun temel yapı ve işlevini açıklayabileceklerdir.

HEDEFLER

1. İlk yardımında insan vücudunu tanımanın önemini söyleyebilme
2. İnsan vücudunu oluşturan temel yapıları söyleyebilme
3. İnsan vücudundaki sistemleri ve işlevlerini söyleyebilme
4. İnsan vücudu ile ilgili yaşam bulgularını söyleyebilme

ARAÇ GEREÇ MATERYAL

- Tepegöz
- Kâğıt tahtası
- İnsan vücudunun organları ve sistemlerini gösteren ders materyalleri (maket, afiş, resim, poster, vb.)
- Nabız alma noktalarını gösteren resimler
- Termometre

YÖNTEMLER

- Grup çalışması
- Soru cevap
- Oyun
- Tartışma
- Uygulamalı öğretim

İŞLENİŞ

- Isınma oyunu: Öğrenciler 6 gruba ayrılır ve ne yapılacağı anlatılır. Bu kısmın sonunda bir örneği verilen; parçalara ayrılmış bebek, büyük bir kartona ya da kâğıda çizilerek bacak, kol, beden ve kafa olarak kesilir. Her gruba kesilen vücudun bir parçası verilir. Her gruptan bir öğrencinin gözleri bağlanır. Kafayı alan gruptan başlanarak, bu öğrencilerin ellerindeki parçaları sırasıyla kâğıt tahtasına ya da tahtaya yapıştırması istenir. Gruplar, arkadaşlarını doğru yeri bulması için sözel olarak yönlendirir oyunun sonunda oluşan insan vücudunda konu ile ilişki kurulur varsa hatalar düzeltilir.
- İnsan vücudunun yapı ve işlevleri ile ilgili ders materyalleri tepegöz vb. kullanılarak anlatılır.
- Öğrencilere derin nefes alıp verme egzersizi yaptırılır. Daha sonra "bir kişinin soluk alması nasıl anlaşılır" sorusu sorulur. Gelen cevaplarla tartışma yönlendirilir. Solunumu açıklamak için öğrencilerden birbirlerinin nefes alıp vermesini kulakları ile dinlemeleri istenir. Soluk alıp verme açıklanır. Daha sonra öğrencilerden 1 dakika kendi soluk sayılarını saymaları istenir. Bunun için önce öğretmen bir defa nefes alma ve vermenin bir solunum olarak sayılacağını belirtir. Normal değerler açıklanarak vurgulanır.

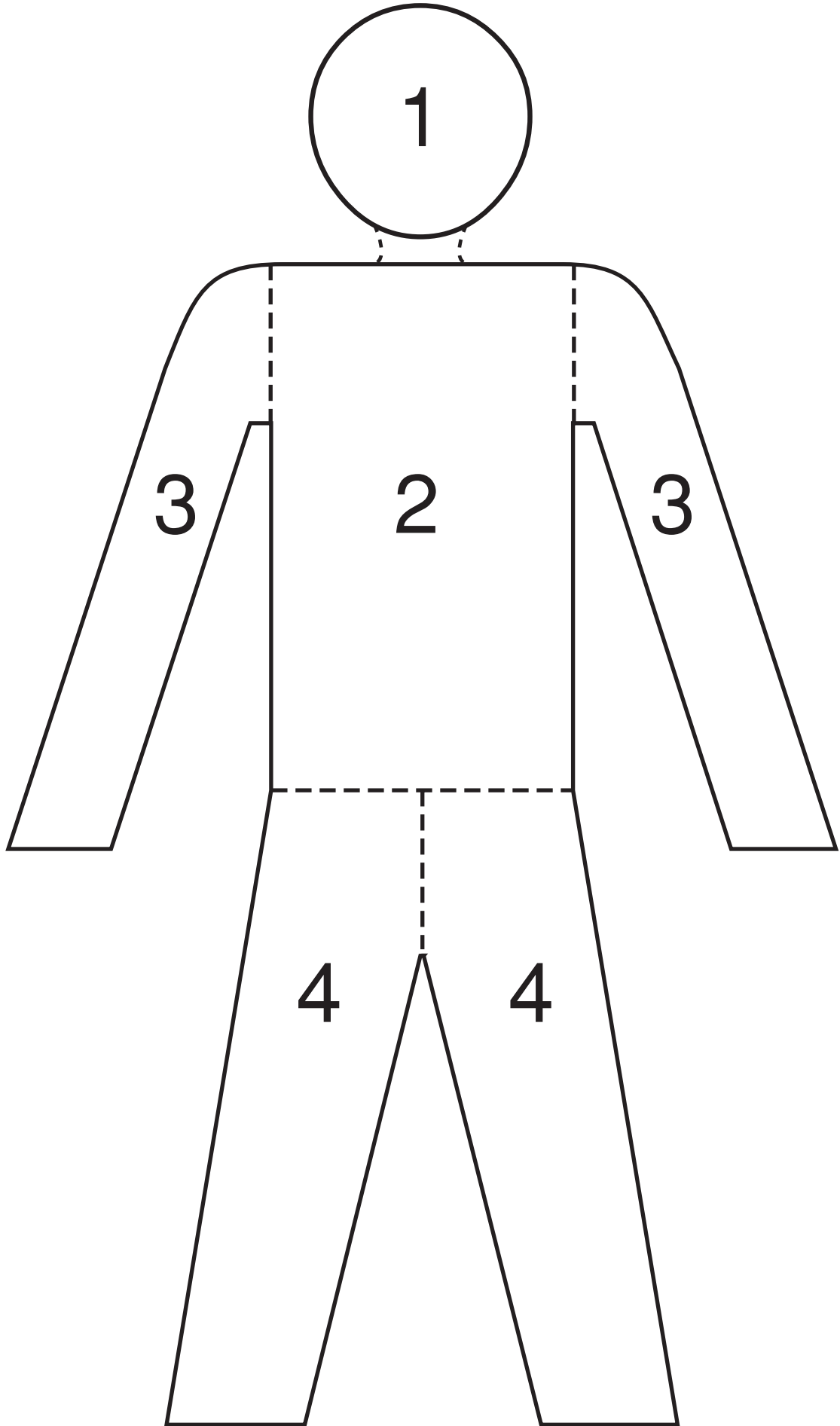
- Öğrencilere “kalp seslerinin dışardan nasıl hissedileceği” sorulur. Sorularla tartışma yönlendirilir. Öğretmen tepegözde nabız alınacak noktaları gösterir. Öğrenciler iki kişilik gruplara ayrılarak birbirlerinin nabızlarını sayarlar. Normal değerler vurgulanır.
- Öğrencilere vücut ısısının nasıl belirlendiği sorulur. Birkaç öğrencinin vücut ısısı ölçülür. Normal değerler vurgulanır.
- Sınıf 5 gruba ayrılır. Tahta 5’e bölünerek her bir bölüme dolaşım, solunum, iskelet, sinir ve boşaltım sistemi başlık olarak yazılır. Her bir gruba bir sistem verilir ve gruptan kendi aralarında kararlaştırarak verilen sisteme ait organları sıralamaları istenir. Her grup kendi sıralamasını yaptıktan sonra varsa hatalar düzeltilir, eksikler tamamlanarak konu özetlenir.

ÖĞRETMENE NOTLAR

1, 2, 3. sınıflarda

- İnsan vücudunu oluşturan temel yapılar (2. hedef) işlenmeyebilir.
- Sistemler sadece tanıtılarak ana işlevleri öğretilir.
- Birinci sınıflar yazamıyorsa sistemlerin işlevlerini sözel olarak belirtirler.

İNSAN VÜCUDU

EĞİTİCİ NOTLARI

1. İlk yardımda insan vücudunu tanımanın önemi nedir?
İlk yardım sağlıkla ilgili bazı uygulamaları içerir, bu uygulamaların yapılabilmesi için insan vücudunun tanınması gerekir.
2. İnsan vücudunu oluşturan temel yapılar nelerdir?
Hücre: İnsan vücudunun en küçük temel yapısıdır.
Doku: Hücreler bir araya gelip dokuları oluşturur (kas dokusu, sinir dokusu vb).
Organ: Çeşitli dokular bir araya gelerek organları oluşturur (kalp, akciğer vb.).
Sistem: Kendine özgü görevleri olan organların oluşturduğu vücut yapılarıdır (solunum sistemi, dolaşım sistemi vb.).
3. İnsan vücudundaki sistemler ve işlevleri nelerdir?
  - Hareket sistemi: Kemik eklem ve kaslardan oluşur. Hareket ve destek görevi vardır.
  - Dolaşım sistemi: Kalp, damar ve kandan oluşur. Dokulara oksijen, besin vb. elemanları taşır ve dokularda oluşan atıkları (zararlı maddeleri) toplar.
  - Solunum sistemi: Akciğer, soluk borusu, burun, ağız, vb.den oluşur. Dokuların oksijenlenmesini sağlar.
  - Sinir sistemi: Beyin, beyincik, omurilik soğanından oluşur. Anlama, algılama, dengeyi sağlama görevi vardır. Ayrıca kalbin çalışması ve solunumda da görevi vardır.
  - Boşaltım sistemi: Böbrek, idrar boruları, idrar kesesinden oluşur. Vücuda zararlı olan maddelerin atılmasını sağlar.
4. İnsan vücudu ile ilgili yaşam bulguları nelerdir?
  - Bilinç durumu: Sağlıklı bir kişi kendisine yöneltilen tüm uyarılara cevap verir. Dokunarak veya sesli uyarılara cevap vermiyorsa bilinç kaybı vardır.
  - Solunum: Normalde yetişkinlerde 1 dakikadaki solunum sayısı 12-20, çocuk ve bebeklerde ise 20-25 arasındadır.
  - Dolaşım: Normalde yetişkinlerde 1 dakikadaki nabız sayısı 60-100, çocuklarda ve bebeklerde 100-120 arasındadır. Nabız: Kalp atımlarının damar duvarına yaptığı basıncın elle hissedilmesidir.

Nabız alınabilen bölgeler şunlardır:

- Şah damarı (adem elması denilen boyundaki gırtlak çıkıntısının her 2 yanında)
- Bilek damarı (bileğin iç yüzü baş parmağın üst hizası)
- Kol damarı (üst kolun iç yüzü, dirseğin üstü)

BÖLÜM 5

HASTA VEYA YARALI DEĞERLENDİRİLMESİ VE GÜVENLİ DAVRANIŞ

HASTA VEYA YARALI DEĞERLENDİRME

BÖLÜM 5: HASTA VEYA YARALI DEĞERLENDİRMEDE GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM

SÜRE : 80'

AMAÇ

Bu dersin sonunda öğrenciler;

- Hasta veya yaralı değerlendirme ile ilgili güvenli davranışları açıklayabilecek,
- Olay yerinde hasta veya yaralının ilk ve ikinci değerlendirmesini yapabileceklerdir.

HEDEFLER

1. Hasta veya yaralıya yaklaşım ve değerlendirmede güvenli davranışları söyleyebilme
2. Hasta veya yaralıların birinci değerlendirmesinin amacını söyleyebilme
3. Birinci değerlendirme adımlarını sırasıyla sayabilme
4. Hasta veya yaralının ikinci değerlendirmesinin amacını söyleyebilme
5. İkinci değerlendirme adımlarını sırasıyla sayabilme
6. Birinci değerlendirmeyi manken ya da arkadaşı üzerinde gösterebilme
7. İkinci değerlendirmeyi manken ya da arkadaşı üzerinde gösterebilme
8. Hasta veya yaralı değerlendirme öğrenim rehberlerini kullanabilme

ARAÇ GEREÇ MATERYAL

- Öğrenim rehberleri
- Renkli kâğıtlar
- Battaniye, örtü veya yaygı
- Güvenli davranış listesi

YÖNTEMLER

- Soru-cevap
- Anlatım
- Uygulamalı öğretim
- Rehberlik (koçluk)
- Grup çalışması
- Örnek olay

İŞLENİŞ

- Isınma oyunu: Öğrenciler ikili gruplar oluşturur. Öğretmen önce birbirlerine dikkatle bakmalarını söyler, daha sonra birbirlerine arkalarını dönerler. Öğrenciler kendi üzerlerinde 2 değişiklik yaparlar. Yüz yüze döndüklerinde bu değişiklikleri bulmaları istenir. Oyunun bitiminde bir olayla karşılaştığımızda ayrıntılara dalmadan önemli olan durumları bulmamız için dikkatli olmamız gerektiği söylenir. Hasta veya yaralı değerlendirmenin önemi vurgulanarak konu ile bağlantı sağlanır.
- Hasta veya yaralı değerlendirmede güvenli davranışlar öğretmen tarafından açıklanır. Daha önceki konular işlenirken hangi güvenli davranışları gördükleri sorularak örnek vermeleri istenir. Eksik kalanlar hatırlatılır.
- İlk yardımda, hasta veya yaralı değerlendirmesi niçin önemlidir diye öğrencilere sorulur. Doğrular tahtaya yazılır. Varsa eksikler tamamlanır.
- Hasta veya yaralı değerlendirmesi ile ilgili bir örnek olay okunur. Öğrencilerden güvenli davranış örneklerini bulmaları istenir. Sonuç tekrarlanır.
- Hasta veya yaralıların ilk değerlendirme aşamaları sıra ile saydamdan okutularak gerekli açıklamalar öğretmen tarafından yapılır. Konu ile ilgili çizilmiş saydam gösterilir.

- Hasta veya Yaralı Birinci Değerlendirme Becerisi Öğrenim Rehberi, çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır. Sınıfta yüksek sesle bir öğrenciye okutturulur. Bir öğrenci üzerinde rehberdeki basamaklara uygun biçimde birinci değerlendirme gösterilir. Diğer öğrenciler öğrenim rehberinden takip ederler.

İkinci Ders

- Isınma oyunu; (İkinci Değerlendirme) öğrenciler 5 gruba ayrılır ve bir koro oluşturulacağı söylenir. Her gruba ayrı bir ritmik ses verilir. Öğretmenin komutuyla önce her grup birer kez sırayla kendi sesini çıkarır. Ardından öğretmen; 1. gruptan başlayarak 10 saniye arayla bütün grupların sırayla eklendiği ve her bir grubun kendi sesini çıkardığı koroyu oluşturur. Koro birkaç dakika sürer. Bir uyum içinde yapılan çalışmaların sonuçlarının önemli olduğunu ve hasta veya yaralı değerlendirmede de uyum içinde olmanın ne kadar önemli olduğunu vurgulayarak dersle bağlantısı sağlanır.
- Hasta veya yaralıların ikinci değerlendirme ile ilgili adımları sıra ile okutularak gerekli açıklamalar öğretmen tarafından yapılır.
- 2. Değerlendirme Becerisi Öğrenim Rehberi, sınıfta yüksek sesle bir öğrenciye okutturulur. İkinci değerlendirme, bir öğrenci üzerinde rehberdeki basamaklara uygun gösterilir. Diğer öğrenciler öğrenim rehberinden takip ederler.
- Öğrenciler 4 gruba ayrılırlar. Birbirlerinin üzerinde ikinci değerlendirmenin uygulamasını yaparken diğer öğrenciler rehberlerinden takip ederler. Her öğrenci en az bir kere ikinci değerlendirmeyi uygular. Öğretmen gruplara rehberlik yapar.
- Koma nedenleri saydamdan gösterilir. Sabit yan yatış (koma) pozisyonu öğrenim rehberi bir öğrenciye okutulur. Bir öğrenci üzerinde rehberdeki basamaklara uygun sabit yan yatış pozisyonu gösterilir.
- Öğrenciler 4 gruba ayrılırlar. Sabit yan yatış pozisyonu uygulamasını yaparken diğer öğrenciler rehberlerinden takip ederler. Her öğrenci en az bir kere sabit yan yatış pozisyonunu uygular. Öğretmen gruplara rehberlik yapar.
- Birinci değerlendirme ile ilgili örnek olay okunur ve yapılması gereken güvenli davranışlarla ilgili sorular cevaplanır.
- Birinci ve ikinci değerlendirme basamakları renkli kâğıtlara yazılır. Karışık olarak öğrencilere dağıtılır. Kâğıt tahtasındaki kâğıt kalemle dikey olarak 2'ye bölünür ve birinci ve ikinci değerlendirme diye başlık yazılır. Öğrenciler ellerindeki kâğıtlardaki basamakları uygun başlığın altına yapıştırırlar. Öğretmen birinci ve ikinci değerlendirme basamaklarını kâğıt tahtasından okuyarak konunun pekişmesini sağlar.

ÖĞRETMENE NOTLAR

- 1, 2, 3. sınıflara;
  - Hasta veya yaralı değerlendirme ile ilgili güvenli davranışlar verilir.
  - Hasta veya yaralı değerlendirmenin önemi vurgulanır.
  - Bilinci olmayan kişide 112 Acil Yardım Servisi telefonunu aramanın üzerinde durulur.
- 4, 5. sınıflarda;
  - Sadece birinci değerlendirme uygulanır.
  - İkinci değerlendirme sadece gösterilir.
- 6, 7, 8. sınıflarda;
  - Birinci ve ikinci değerlendirme rehberi okutulur ve uygulanır.
  - İkinci değerlendirme öğrenim rehberi ve öğrenci kitabındaki resimli basamaklar arasındaki basamak farkının resimli basamakların ayrıntılı gösterilmesinden ileri geldiği hatırdan çıkarılmamalıdır (Temelde farklı değerlerdir.).

HASTA VEYA YARALI DEĞERLENDİRME

ÖRNEK OLAY ÇALIŞMALARI

Turbo, Tülin ve Tolga birlikte bisiklete biniyorlardı. Bir gün önce karnelerini almışlardı ve okul tatil olmuştu. Üçü de sınıflarını geçmişlerdi ve çok mutluydular. Artık ders çalışmak yoktu. Şimdi keyifle bisikletlerine biniyorlardı. Turbo ve Tülin kasklarını dizlik ve dirsekliklerini takmışlardı. Babaları bisikletlerini kontrol etmişti. Tolga ise bunların hiçbirini yapmamıştı. Üstelik Turbo ile Tülin bisikletlerini yavaş ve dikkatlice yolun kendilerine ayrılan kısmında sürerken Tolga yolun ortasına doğru gidiyor ve hızlı sürüyordu. Tam bir köşeyi dönüyorlardı ki Tolga hızını alamayarak duvara çarptı ve bisikletle birlikte yere yuvarlandı. Hiç sesi çıkmıyordu. Turbo ile Tülin hemen yanına geldiler çok korkmuşlardı.

Turbo kendini hemen topladı sağa sola baktı. Yolun ortasında değillerdi. İkinci bir kaza tehlikesi olmadığını görünce Tolga'ya "iyi misin?" diye sorarak omuzlarına dokundu. Sorusuna cevap alamayınca Tülin'e hemen birisini bulup 112 Acil Yardım Servisini aramasını söyledi. Tolga upuzun yatıyordu. Turbo, Tolga'nın ağız içini kontrol ettikten sonra baş çene pozisyonu vererek solunumunu dinledi. Soluk alıyordu. Şah damarından nabzına baktı, atıyordu. Hemen Tolga'ya **sabit yan yatış (koma) pozisyonu** verdi. Tülin de 112 Acil Yardım Servisine haber vermişti. 112 Acil Sağlık Ekibi gelerek Tolga'yı hastaneye götürdü.

- Burada güvenli davranışlar hangileriydi?
- Tolga'nın yaptığı hatalı davranışlar nelerdi?
- Turbo ilkyardım olarak neler yaptı? Doğru muydu?
- Tülin'in davranışları nasıldı?
- Siz Turbo olsaydınız ne yapardınız?

EĞİTİCİ NOTLARI

1. Hasta veya yaralıya yaklaşım ile ilgili güvenli davranışlar nelerdir?

Güvenli davranış listesi :

- Kendi güvenliğim ve hasta veya yaralının güvenliğinden emin olmak,
- Olay yerini değerlendirmek,
- Kendimi tanıtmak ve ilkyardımcı olduğumu söylemek,
- Hasta veya yaralının kanaması varsa eldiven giymek, yoksa kalın bir bez ya da naylon poşet kullanmak,
- Hasta veya yaralıya yakın mesafeden çalışmak,
- Çevrede benim ve hasta veya yaralının zarar görmesine neden olacak bir tehlike varsa bu tehlikeden uzak durmak,
- Hemen ilgili acil yardım ekibini çağırmak,
- Hasta veya yaralıya batmış bir cisim varsa yerinden çıkarmamak,
- Hasta veya yaralıyı hareket ettirmemektir.

2. Hasta veya yaralıların değerlendirilmesinin amacı nedir?

- Hasta veya yaralının ne durumda olduğunu ve yarasının ciddiyetini belirlemek,
- İlkyarımda önce hangi hasta veya yaralıya yardım edileceğini belirlemek,
- Yapılacak ilkyardım yöntemini belirlemek,
- İlkyardıma doğru uygulamaktır.

3. Hasta veya yaralıların ilk değerlendirme aşamaları nelerdir?

- Bilinç durumunun değerlendirilmesi

Hasta veya yaralıya seslenerek ya da hafifçe omuzuna dokunarak "iyi misiniz" diye sorularak yapılır. Cevap alınmıyorsa hasta veya yaralının bilinç kaybı olduğu düşünülür, ABC değerlendirilmesi yapılarak sabit yan yatış (koma) pozisyonu verilir ve hemen 112 Acil Yardım Servisi aranır.

- Solunum yolu açıklığının sağlanması (A)

Ağız içi kontrolü yapılarak yabancı cisim olup olmadığına bakılır varsa çıkarılır. Baş-çene pozisyonu verilir. Bunun için bir el ile alından, diğer elin parmak uçları ile çenesinden kavranıp baş geriye doğru itilir.

*Hasta veya yaralının boynunda bir problem olduğunu düşünüyorsanız dokunmayın.

- Solunumun değerlendirilmesi (B)

Bak-Dinle-Hisset yöntemi ile 10 saniye süre ile yapılır. Bunun için ilkyardımcı başını, hasta veya yaralının göğsünü görecektir şekilde yan çevirerek göğüs hareketini gözler, kulağı ile solunum sesini dinler ve yanağında hasta veya yaralının nefesini hissetmeye çalışır.

- Dolaşımın değerlendirilmesi (C)

Yetişkinlerde ve çocuklarda şah damarından, bebeklerde ise üst kol iç yüzünden 3 parmakla 5 saniye süre ile nabız alınır.

*Nabıza aynı anda iki taraftan birden bakılmaz.

İlk değerlendirme sonucu kişinin bilinci yoksa, solunum ve nabız varsa sabit yan yatış (koma) pozisyonuna getirilir.

4. Hasta veya yaralıların ikinci değerlendirmesinin amacı nedir?

Bir hastalık ya da kaza durumunda o an için hayati tehlike oluşturmamakla birlikte, uygun müdahale yapılmaması durumunda ortaya çıkabilecek olumsuz durumları engellemek için ikinci değerlendirme yapılır.

5. Hasta veya yaralının ikinci değerlendirme aşamaları nelerdir?

- Görüşerek bilgi edinme,
- Bilinç düzeyini belirleme,
- Solunumu değerlendirme,
- Dolaşımı değerlendirme,
- Vücut ısısı ve nemini değerlendirme,
- Baş muayenesi,
- Boyun muayenesi,

HASTA VEYA YARALI DEĞERLENDİRME

- Göğüs kafesi muayenesi,
- Karın muayenesi,
- Kol ve bacakların muayenesidir.

6. Sabit yan yatış (koma) pozisyonu ne durumda verilir?

Hasta veya yaralının solunumu ve dolaşımı var, bilinci yoksa sabit yan yatış (koma) pozisyonu verilir.

DİKKAT

**OLAY YERİNDE İLK ÖNCE SESSİZ DURANA BAKILIR SONRA BAĞIRANA
AĞLAYANA MÜDAHALE EDİLİR**

HASTA VEYA YARALILARDA BİRİNCİ DEĞERLENDİRME BECERİSİ ÖĞRENİM REHBERİ

1. Geliştirilmesi gerekir	Basamağın, yanlış uygulanması veya sırası ile uygulanmaması				
2. Yeterli	Basamağın doğru olarak ve sırası ile uygulanması, eksikliklerin olması halinde eğiticinin yardımına gerek duyulması				
3. Ustalaşmış	Basamağın duraklamadan, yardıma gerek kalmadan, doğru olarak ve sırası ile uygulanması				
Gözlem yapılamadı	Basamağın eğitici tarafından gözlenmemiş olması				
Katılımcının adı soyadı					
Tarih					
DAVRANIŞ BASAMAKLARI	UYGULAMA				
	1	2	3	4	5
1. Kendisinin, hasta veya yaralının güvenliğini sağlama					
2. Seslenerek ve dokunarak hasta veya yaralının bilincini kontrol etme					
3. Yardım isteme (112 Acil Yardım Servisi)					
4. Hasta veya yaralıyı sert bir zemine yatırma					
5. Hasta veya yaralının sıkı giysilerini gevşetme					
6. Ağız içini kontrol etme					
7. Baş, çene pozisyonu verme <ul style="list-style-type: none"> • Bir el ile alından, diğer elin parmak uçları ile çenesinden geriye doğru itme • Baş hafifçe geriye eğerek solunum yolunu açma 					
8. Bak-Dinle-Hisset yöntemi ile solunumu 10 sn. süre ile kontrol etme					
9. Şah damarından 5 sn. süre ile nabızı kontrol etme					
10. Solunum ve nabızı varsa, bilinci yoksa sabit yan yatış (koma) pozisyonu verme					
Katılımcı bu uygulamayı yapmaya:	Hazır		Hazır değil		
Notlar	İmza		Tarih		

HASTA VEYA YARALILARDA İKİNCİ DEĞERLENDİRME BECERİSİ ÖĞRENİM REHBERİ

1. Geliştirilmesi gerekir	Basamağın, yanlış uygulanması veya sırası ile uygulanmaması
2. Yeterli	Basamağın doğru olarak ve sırası ile uygulanması, eksikliklerin olması halinde eğiticinin yardımına gerek duyulması
3. Ustalaşmış	Basamağın duraklamadan, yardıma gerek kalmadan, doğru olarak ve sırası ile uygulanması
Gözlem yapılamadı	Basamağın eğitici tarafından gözlenmemiş olması
Katılımcının adı soyadı	
Tarih	

DAVRANIŞ BASAMAKLARI	UYGULAMA				
	1	2	3	4	5
1. Görüşerek bilgi edinme • Kendini tanıtırma • Hasta veya yaralıya adıyla hitap etme, hoşgörülü ve nazik davranma • Yaralıların endişelerini giderme • Olayın oluş şeklini öğrenme • Kişisel özgeçmişlerini alma (ne yedikleri, kullanılan ilaçlar, alerjileri var mı?)					
2. Bilinç düzeyini belirleme					
3. Solunum sayısı, ritmini belirleme					
4. Nabız sayısı, ritmi ve gücünü belirleme					
5. Vücut veya cilt ısı, nemlilik ve renk kontrolü yapma					
6. Baş muayenesi yapma • Ağrı, hassasiyet, morluk, yara var mı • Saçlı deriyi kontrol etme, yüzü kontrol etme • Ağız içine bakma • Kulak, burundan kan sıvı geliyor mu bakma					
7. Boyun muayenesi yapma • Ağrı, hassasiyet, şişlik, şekil bozukluğuna bakma • Baş, boyun, gövde hizasını koruma					
8. Göğüs kafesini muayene etme • Saplanmış cisim, açık yara, morluk var mı kontrol etme • Ağrı, duyarlılık, sertlik var mı kontrol etme • Göğüs kafesi genişlemesi normal mi kontrol etme					
9. Karın boşluğunu muayene etme • Saplanmış cisim, açık yara, şişlik, morluk var mı kontrol etme • Ağrı, duyarlılık, sertlik var mı kontrol etme • Kalça kemiklerini kontrol etme • Elleri bel bölgesine kaydırarak kontrol etme					
10. Kol ve bacakları muayene etme • Kuvvet, his kaybı var mı • Ağrı, şişlik, şekil bozukluğu • İşlev kaybı, kırık • Nabız noktalarından nabız alınıyor mu					

Katılımcı bu uygulamayı yapmaya:

Hazır
İmzaHazır değil
Tarih

Notlar

SABİT YAN YATIŞ (KOMA) POZİSYONU UYGULAMA REHBERİ

1. Geliştirilmesi gerekir	Basamağın, yanlış uygulanması veya sırası ile uygulanmaması				
2. Yeterli	Basamağın doğru olarak ve sırası ile uygulanması, eksikliklerin olması halinde eğiticinin yardımına gerek duyulması				
3. Ustalaşmış	Basamağın duraklamadan, yardıma gerek kalmadan, doğru olarak ve sırası ile uygulanması				
Gözlem yapılamadı	Basamağın eğitici tarafından gözlenmemiş olması				
Katılımcının adı soyadı					
Tarih					
DAVRANIŞ BASAMAKLARI	U Y G U L A M A				
	1	2	3	4	5
1. Seslenerek ve dokunarak bilinci kontrol etme					
2. 112 Acil Yardım Servisine haber verme					
3. Sıkan giysileri gevşetme					
4. Ağız içinde yabancı cisim olup olmadığını kontrol etme					
5. Bak, Dinle, Hisset yöntemi ile solunumu değerlendirme					
6. Şah damarından nabızı kontrol etme					
7. Ortam koşullarını dikkate alarak hasta veya yaralıyı hangi tarafa döndüreceğine karar verme ve o tarafa diz çökme					
8. Hasta veya yaralının karşı taraftaki kolunu gövdesinin üzerine koyma					
9. Hasta veya yaralının karşı taraftaki bacağını diğer bacağının yanına dik açı yapacak şekilde kıvrma					
10. Kendine yakın kolu baş hizasında yukarı uzatma					
11. Hasta veya yaralının karşı taraf omzundan ve karşı taraf kalçasından kavrayarak yavaşça, tek hareketle kendine doğru çevirme					
12. Hasta veya yaralının yan yatar pozisyonda iken üstteki bacağını kalça ve dizden bükerek öne doğru destek yapma					
13. Alttaki bacağı dizden bükerek arkaya destek yapma					
14. Hasta veya yaralının başını uzatılan kolun üzerine yan pozisyonda koyma					
15. Üstteki kolu öne getirerek elini hasta veya yaralının yanağının altına yerleştirme					
16. 112 Acil Sağlık Ekibi gelinceye kadar yan pozisyonda tutma					
17. 2-3 dakikada bir solunum ve nabızı kontrol etme					
Katılımcı bu uygulamayı yapmaya:	Hazır		Hazır değil		
Notlar	İmza		Tarih		

BÖLÜM 6
KANAMALARDA GÜVENLİ DAVRANIŞ
VE İLKYARDIM

KANAMALAR

BÖLÜM 6 : KANAMALARDA GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM

SÜRE : 80'

AMAÇ

Bu dersin sonunda öğrenciler;

- Kanama ile ilgili güvenli davranışları açıklayabilecekler,
- Kanamalarda ilkyardım müdahalelerini uygulayabileceklerdir.

HEDEFLER

1. Herhangi bir nedenle oluşan kanamalarla ilgili güvenli davranışları söyleyebilme
2. Kanamanın tanımını söyleyebilme
3. Kanama çeşitlerini söyleyebilme
4. Kanama belirtilerini söyleyebilme
5. Dış kanamayı durdurma basamaklarını uygulayabilme
6. İç kanamada ilkyardım uygulamalarını söyleyebilme
7. Kanamalı hastaya şok pozisyonu verebilme
8. Burun kanamasını durdurma basamaklarını gösterebilme
9. Kanamalı kişilerin endişelerini gidermek için hoşgörülü davranabilme
10. Kanamalarla ilgili öğrenim rehberlerini kullanabilme

ARAÇ GEREÇ MATERYAL

- Yeşil ve kırmızı kartlar
- Kanama resim kartları
- Battaniye, örtü, yaygı vb.gibi
- Üçgen bandaj ve gazlı bez
- Küçük soru kâğıtları
- Öğrenim rehberleri

YÖNTEMLER

- Oyun
- Soru-cevap
- Anlatım
- Uygulamalı öğretim
- Rehberlik
- Grup çalışması
- Hikâye

İŞLENİŞ

Birinci Ders

- Isınma oyunu: İçinde “kanama, kan” sözcükleri olan hikâye okunur. “kanama ve kan” sözcükleri geçtiğinde öğrencilerin kalkıp oturmaları istenir.
- Öğretmen, öğrencilere kırmızı ve yeşil kartlar dağıtır. Öğrencilere kanamalardan korunmak için bazı davranışlar okuyacağını söyler. Öğrencilerden, bu okunan güvenli ve yapılması gereken doğru davranış için yeşil kartı, yapılmaması gereken davranış için kırmızı kartı göstermesi istenir. Güvenli davranışlar kâğıt tahtasına yazılır ve görülebilecek bir yere konur.
- Kanama ile ilgili resim gösterilir. Kanamanın ne olduğu sorularak tanımlanır. Öğrencilerin deneyimleri alınır.
- Kanama çeşitleri dış kanama ve iç kanamanın tanımı yapılarak açıklanır.

- Dış kanamanın nasıl durdurulacağı öğrencilere açıklanır. Dış kanamanın durdurulması ile ilgili malzemeler öğrencilere tanıtılır. Kanama ile ilgili öğrenim rehberi okutulur. Kanamanın durdurulması demonstrasyon kurallarına göre bütün sınıfın görebileceği bir şekilde bir öğrenci üzerinde gösterilir. Kanaması durdurulan kişiye şok pozisyonunun nasıl verildiği öğrenim rehberindeki basamaklara göre gösterilir ve uygulanır. Son olarak da iç kanamada yapılması gerekenler vurgulanır.

İkinci Ders

- Isınma oyunu: Kanama ile ilgili örnek olay okunur. Hikâye öğrencilerle birlikte irdelenerek önemli noktalar vurgulanır. Bir önceki derste öğrenilenler hatırlatılarak dersle ilişkisi kurulur.
- Öğrenciler 5 – 6 kişilik gruplara ayrılır. Kanamayı durdurmak için gerekli malzemeler dağıtılır. Öğrenim rehberi basamaklarını tekrar gözden geçirmeleri istenir. Rehber doğrultusunda kanamayı durdurma uygulamasını öğrenim rehberini kullanarak birbirlerinin üzerlerinde çalışmaları sağlanır. Öğretmen grupları dolaşarak başkanlık yapar.
- Öğrencilere el, diz, kol sargısı ve simit sargı gösterilir. Öğrenciler 5 – 6 kişilik gruplara ayrılır. Gerekli malzemeler dağıtılır ve el, diz, kol sargısı ile simit sargı uygulanır. Öğretmen grupları dolaşarak başkanlık yapar.
- Kanamalı kişilerin endişelerinin nasıl giderileceği öğrencilere sorulur. Verilen cevaplar kâğıt tahtasına yazılır. Ardından doğru cevaplarla karşılaştırılır ve sınıftan bir öğrenciye okutturularak tekrar yapılır.
- Öğrencilerden bir kişiye burun kanamasının durdurulması ile ilgili rehber okutulur ve bir öğrenci üzerinde uygulama gösterilir. Daha sonra da gruplar halinde uygulama yapılır. Öğretmen gruplara rehberlik yapar.
- Kanamalarla ilgili soruların yer aldığı küçük kâğıtlar öğrencilere dağıtılır. Soru soran öğrenci soruyu cevaplamasını istediği arkadaşına bir cisim atar. Cisim atılan öğrenci cevabı verir. Eksik cevap olursa sınıftan yardım istenir. Doğru cevap tekrarlanır.

ÖĞRETMENE NOTLAR

1, 2. sınıflara;

- Dış kanamanın durdurulması öğrenim rehberi öğretmen tarafından okunabilir.
- Burun kanaması öğrenim rehberi öğretmen tarafından okunabilir.
- Soru kartları kullanılmayabilir.

KANAMALAR

ISINMA OYUNU

HİKÂYE

Beden eğitimi dersinde bütün sınıf bahçeye çıkmıştı. Beden eğitimi hareketleri yapmadan önce öğretmenimiz hepimizin ısınması için bizi yavaşça koşturuyordu. Tolga spor ayakkabısının bağcıklarını bağlamamıştı. Koşarken bağcığının üzerine basarak düştü. Hepimiz yanına koştuk.

Öğretmenimiz sakin olmamızı söyledi. Tolga ağlıyordu, dizinde sıyrıklar ve **kan** vardı. Hepimiz bir ağızdan "**kanıyor**" diye bağırdık. Öğretmenimiz hemen ilkyardım çantasını istedi. Tolga'ya "merak etme, bir şey yok şimdi ben sana yardımcı olacağım birazcık **kanamış** endişe etme" diyordu. Tülin "ben **kana** bakamam" dedi. Öğretmen **kanı** görmemesi için onu uzaklaştırdı. Tolga'ya da **kanayan** dizine bakmamasını söyledi. Öğretmenimiz **kanama** yerine müdahale ederek **kanamayı** durdurdu ve Tolga'yı kucağına alarak tedavi için götürdü.

ISINMA OYUNU

ÖRNEK OLAY ÇALIŞMASI (II. Ders)

Bahar gelmiş, çiçekler açmış, çimenler ve ağaçlar yeşermişti. Hava çok güzeldi. Turbo'yla Tülin oynamak için dışarı çıkmışlardı. Tolga'yı çağırmak için onun evine gittiler. Tolga'ya seslendiler. Tolga aceleyle ayakkabılarını giydi tam bağlamadan kapıdan çıkarak hızla merdivenlerden inmeye başladı. Annesi arkasından yavaş olması için onu uyardı ama Tolga dinlemedi. Tam en alt basamağa gelmişti ki ayakkabısının bağına basarak yuvarlandı. Bağırarak merdivene oturdu, dizi kan içindeydi.

Turbo ve Tülin hemen onun yanına koştular. Turbo Tolga'ya sakin olmasını, Tülin'e de Tolga'nın annesine haber vermesini söyledi. Tolga'nın dizinde küçük bir kesik vardı ve buradan kan akıyordu. Yarada bir cisim görünmüyordu. Turbo hemen temiz bir bezle yaranın üzerine bastırdı ama bezin üstü kan oldu. Turbo yaranın üzerine ikinci bir bez daha koyarak bastırdı. O sırada Tolga'nın annesi geldi, zaten kanama da durmuştu. Annesi hemen Tolga'yı yakındaki polikliniğe götürdü.

- Tolga'nın davranışları nasıldı?
- Tülin'le Turbo'nun davranışları nasıldı?
- İlkyardım olarak yapılanlar nelerdi?
- Tolga düşmemek için hangi güvenli davranışları göstermeliydi?

SORU KÂĞITLARININ HAZIRLAMASI (II. Ders)

1. Kanama nedir?
2. Kaç çeşit kanama vardır, nelerdir?
3. Kanamalarda nereden yardım istersiniz?
4. Burun kanamasında burun kanatlarını kaç dakika süreyle sıkarsınız?
5. Şok pozisyonunda ayakları kaç cm kaldırırsınız?
6. Kanamalarla ilgili en az üç güvenli davranışı söyleyiniz?

Not: Bu sorular küçük, renkli kâğıtlara yazılarak etkinliklerde kullanılır.

EĞİTİCİ NOTLARI

1. Kanamalarla ilgili güvenli davranışlar nelerdir?

Güvenli davranış listesi:

- Hiç kimseye yaralayıcı cisimler atmamak, atanı da uyarmak.
- Merdivenlerden koşarak inmemek.
- Merdivenlerden inerken tırabzanlara tutunarak inmek.
- Zemin ıslaksa küçük ve yavaş adımlarla yürümek.
- Kesici aletlerle oynamamak (bıçak, makas, çakı, jilet vb.).
- Çıplak ayakla dolaşmamak.
- Cam kırığı olan yerde oynamamak.
- Makas, çatal, bıçak, şiş, tığ vb. kullanırken dikkatli olmak.
- Kanamayı durdururken bulaşıcı hastalıklardan korunmak için, eldiven giymek, eldiven yoksa eline naylon poşet geçirmek.
- Kanamayı durdurma işlemlerinden sonra hemen elini iyice yıkamak.
- Kan bulaşmış bezler, eldiven vb. malzemeleri poşete koyduktan sonra çöpe atmak.

2. Kanama nedir?

Damar bütünlüğünün bozulması sonucu kanın damar dışına akmasıdır.

3. Kaç çeşit kanama vardır?

İki çeşit kanama vardır

- Dış Kanama: Kan yaradan vücut dışına akar.
- İç Kanama: Kan vücut içine akar, dışarıdan görülmez.

4. Dış kanamalarda ilkyardım uygulamaları nelerdir?

- Hasta veya yaralının durumu değerlendirilir (ABC).
- Yardım çağrılır (112 Acil Yardım Servisi).
- Hasta veya yaralı yere yatırılır.
- Kanayan yerin üzerine temiz bir bezle baskı uygulanır.
- Kanama durmazsa ilk bez kaldırılmadan ikinci bir bez konarak baskı arttırılır.
- Gerekirse bandaj yapılır.
- Kanayan bölge yukarı kaldırılır.
- Eğer kanama durmadıysa kanayan yere en yakın basınç noktasına baskı uygulanır.
- Şok pozisyonu verilir. Hasta veya yaralının ayakları 30 cm. yukarı kaldırılır.
- Kanayan bölge açıkta kalacak şekilde hasta yaralının üzeri örtülür.
- 112 Acil Yardım Servisi gelene kadar hasta veya yaralının yanında kalınır.

5. İç kanamalarda ilkyardım uygulamaları nelerdir?

- Hasta veya yaralının durumu değerlendirilir (ABC).
- Hasta veya yaralının ayakları 30 cm yukarı kaldırılır.
- Hasta veya yaralının üzeri örtülür.
- Hasta veya yaralı hareket ettirilmez.
- Hasta veya yaralıya ağızdan yiyecek, içecek verilmez.
- Yardım çağrılır (112 Acil Yardım Servisi).

6. Burun kanamasında ilkyardım uygulamaları nelerdir?

- Hasta veya yaralı sakinleştirilir ve endişeleri giderilir.
- Hasta veya yaralı oturtularak baş hafif öne eğilir.
- Burun kanatları 5 dakika süre ile sıkılır.
- Kanama durmazsa hasta veya yaralının bir sağlık kuruluşuna gitmesi sağlanır.

7. Şok pozisyonu nasıl verilir?

- Hasta veya yaralı sırt üstü yatırılır.
- Ayakları 30 cm yükseltilir.
- Hasta veya yaralının üzeri örtülür.
- Hasta veya yaralının 2-3 dakikada bir solunum ve nabızı kontrol edilir.
- 112 Acil Sağlık Ekibi gelene kadar hasta veya yaralının yanında beklenir.

KANAMALAR

8. Kanamalı kişilerin endişelerini nasıl gideririz?

- Onlara ilkyardım bildiğimiz söylenir.
- Adını öğrenip ismiyle hitap edilir.
- Hoşgörölü ve nazik davranılır.
- Yarasını görmesine izin verilmez.
- Her şeyin yolunda gittiği söylenir.
- Hasta veya yaralının yanından sağlık ekipleri gelene kadar uzaklaşılır.
- Hasta veya yaralıya dokunularak ve konuşularak endişeleri giderilir.

YARA ÜZERİNE BASKI VE BANDAJLA KANAMA DURDURMA BECERİSİ ÖĞRENİM REHBERİ

1. Geliştirilmesi gerekir	Basamağın, yanlış uygulanması veya sırası ile uygulanmaması
2. Yeterli	Basamağın doğru olarak ve sırası ile uygulanması, eksikliklerin olması halinde eğiticinin yardımına gerek duyulması
3. Ustalaşmış	Basamağın duraklamadan, yardıma gerek kalmadan, doğru olarak ve sırası ile uygulanması
Gözlem yapılamadı	Basamağın eğitici tarafından gözlenmemiş olması
Katılımcının adı soyadı	
Tarih	

DAVRANIŞ BASAMAKLARI	UYGULAMA				
	1	2	3	4	5
1. Kendini tanıtırma ve hasta veya yaralıyı sakinleştirme					
2. Kanayan yer üzerine temiz bir bezle baskı yapma					
3. Kanama devam ederse ikinci bir bez ile baskı yapma					
4. Bez üzerinden sargı yapma					
5. Sargı yaparken kanamayı durduracak kadar sıkıştırma					
6. Hasta veya yaralıyı sırt üstü yatırma					
7. Ayaklarının altına destek koyarak 30 cm kadar kaldırma					
8. Kanayan bölgeyi yukarıda tutma					
9. Yaralıyı pansumanı görülecek şekilde battaniye ile örtme					
10. 112 Acil Yardım Servisini arama					
11. Tıbbî yardım gelene kadar bu pozisyonu koruma					
12. 2-3 dakika aralıklarla solunum ve nabızı kontrol etme					

Katılımcı bu uygulamayı yapmaya:

Notlar

Hazır
İmza

Hazır değil
Tarih

KANAMALAR

BURUN KANAMASINI DURDURMA UYGULAMA BECERİSİ ÖĞRENİM REHBERİ

1. Geliştirilmesi gerekir	Basamağın, yanlış uygulanması veya sırası ile uygulanmaması
2. Yeterli	Basamağın doğru olarak ve sırası ile uygulanması, eksikliklerin olması halinde eğiticinin yardımına gerek duyulması
3. Ustalaşmış	Basamağın duraklamadan, yardıma gerek kalmadan, doğru olarak ve sırası ile uygulanması
Gözlem yapılmadı	Basamağın eğitici tarafından gözlenmemiş olması
Katılımcının adı soyadı	
Tarih	

DAVRANIŞ BASAMAKLARI	UYGULAMA				
	1	2	3	4	5
1. Hasta veya yaralıyı sakinleştirme					
2. Hasta veya yaralıyı oturur, öne doğru eğilmiş pozisyonda tutma					
3. Her iki burun kanatlarına baskı yapma ya da hasta veya yaralının kendisinin yapmasını sağlama					
4. 5 dakika içinde durmayan kanamada tıbbî yardım isteme					

Katılımcı bu uygulamayı yapmaya:	Hazır	Hazır değil
Notlar	İmza	Tarih

ŞOKLU HASTA VEYA YARALIYA İLK YARDIM UYGULAMA BECERİSİ ÖĞRENİM REHBERİ

1. Geliştirilmesi gerekir	Basamağın, yanlış uygulanması veya sırası ile uygulanmaması
2. Yeterli	Basamağın doğru olarak ve sırası ile uygulanması, eksikliklerin olması halinde eğiticinin yardımına gerek duyulması
3. Ustalaşmış	Basamağın duraklamadan, yardıma gerek kalmadan, doğru olarak ve sırası ile uygulanması
Gözlem yapılamadı	Basamağın eğitici tarafından gözlenmemiş olması
Katılımcının adı soyadı	
Tarih	

DAVRANIŞ BASAMAKLARI	UYGULAMA				
	1	2	3	4	5
1. Hasta veya yaralıyı sırt üstü yatırma					
2. Kanama ve şok ile ilgili bulguları kontrol etme					
• Görünür kanama					
• Soluk cilt					
• Uzuvlarda soğukluk					
• Hızlı nabız					
3. Ayaklarının altına destek koyarak 30 cm kadar kaldırma					
4. Yaralıyı (varsa pansuman ve turnike görülecek şekilde) battaniye ile sarma					
5. 112 Acil Yardım Servisini arama					
6. Tıbbî yardım gelene kadar bu pozisyonu koruma					
7. Solunum ve nabızı 2-3 dakika aralıklarla kontrol etme					

Katılımcı bu uygulamayı yapmaya:

Notlar

Hazır
İmza

Hazır değil
Tarih

BÖLÜM 7
YARALANMALARDA GÜVENLİ DAVRANIŞ
VE İLK YARDIM

YARALANMALAR

BÖLÜM 7: YARALANMALARDA GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM

SÜRE : 40'

AMAÇ

- Bu dersin sonunda öğrenciler;
- Yaralanmalardan korunma ile ilgili güvenli davranışları söyleyebilecekler
  - Yaralanmalarda ilkyardımları uygulayabileceklerdir

HEDEFLER

- Yaralanmalardan korunmak için güvenli davranışları söyleyebilme
- Yaralanmanın tanımını söyleyebilme
- Yara çeşitlerini sayabilme
- Yaralanmaların ortak belirtilerini söyleyebilme
- Yaralanmalarda ilkyardım işlemlerini söyleyebilme
- Yaralanmalarda ilkyarımda dikkat edilmesi gereken önemli uyarıları söyleyebilme

ARAÇ GEREÇ MATERYAL

- Tepegöz
- Kâğıt tahtası
- Kazalara ait gazete kupaşları
- Soru kartları
- Resimler veya karikatürler

YÖNTEMLER

- Grup çalışması
- Soru-cevap
- Oyun
- Tartışma
- Demonstrasyon

İŞLENİŞ

- Isınma oyunu: Öğrenciler 4-5 kişilik gruplara ayrılır. Her gruba değişik yüz ifadelerinin bulunduğu resimler dağıtılır. Resimdeki kişinin az önce yaralanmış birine yapılan ilk yardıma tanık olduğu ve o anda hissettiği duyguların yüz ifadeleri ile anlatıldığı söylenir. Öğrencilerden resimdeki kişinin nasıl bir olay yaşamış olabileceğini hikâye etmeleri istenir. Hikâyeler tüm sınıfla paylaşılır.
- Dersten bir gün önce öğrencilerden evlerine aldıkları gazeteleri inceleyerek trafik kazaları ve yaralanmalar ile ilgili haberleri toplamaları istenir (Öğretmen kendi de gazete kupaşlarını toplayarak sınıfa getirebilir.). Öğrencileri 4-5 kişilik gruplara bölerek resim ve haberleri incelemeleri istenir. Gazete kupaşlarındaki haberlerle yaralanmaların ilgisi kurulur. Bu durumlarda ilk yardımın önemi vurgulanır. Kaza ve yaralanmalardan korunmak için güvenli davranış listesi yapmaları istenir. Hazırlanmış liste ile karşılaştırılarak tekrarlanır ve eksiklikler tamamlanır.
- Öğrencilere bir kaza durumunda ne tür yaralanmalar olabileceği sorulur. Öğrencilerden gelen cevaplar listelenir. Bu cevaplardan yola çıkarak yaralanmanın tanımı yapılır.
- Öğrenciler 4-5 kişilik gruplara ayrılır. Her gruba bir yaralanma çeşidinin olduğu karikatürler verilir. Resimleri inceleyerek açıklamaları istenir. Öğrencilerin açıklamaları üzerine yara çeşitleri tartışılır. Resimler, tepegözde gösterilerek yaralanma çeşitleri ve yaralanmalar açıklanır.

- Yaralanmalarda ilkyardım işlemleri öğrencilere öğretmen tarafından bir öğrenci üzerinde gösterilerek açıklanır.
- Kartlara yaralanma ile ilgili sorular yazılır. Öğrenciler 2 gruba ayrılır. İççe halkalar oluşturacak şekilde dizilmeleri istenir. İçteki gruba kartlar dağıtılır. Öğrenciler elele grup içinde dönerken öğretmenin dur komutu ile dururlar. Karşı karşıya gelen öğrencilerden içteki öğrenci karttaki soruyu okur, diğer öğrenciler birlikte yanıt verirler.

ÖĞRETMENE NOTLAR

- 1, 2, 3. sınıflara bütün içerik daha basitleştirilerek verilir.
- Güvenli davranış üzerinde daha çok durulur.

YARALANMALAR

EĞİTİCİ NOTLARI

1. Yaralanmalarda güvenli davranışlar nelerdir?

Güvenli davranış listesi:

- Bisiklet, paten ve kayakımın sağlam ve bakımlı olmasına dikkat etmek.
- Trafik kurallarına uymak.
- Her zaman emniyet kemerimi takmak.
- Beni yaralamayacak oyuncaklarla oynamak.
- Paten, bisiklet, kayak kullanırken güvenli yerlerden gitmek ve koruyucu başlık kullanmak.
- Bana ait olmayan ağır ve büyük eşyalar ile oynamamak.
- Kesici aletlerle oynamamak.
- Kimse olmadığı zaman asansöre binmemek.
- Merdivenlerden inip çıkarken dikkatli olmak.
- Caddeye kaçan topun arkasından koşmamak.
- Tanımadığım bilmediğim yerlerde oynamamak.
- Bilmediğimiz paketleri ellememek ve açmamak.
- Kaygan zeminlere dikkatli basmak.
- Teneffüslerde koşuşturmamak, sakın ve dikkatli hareket etmek.
- Oyuncaklarımla oynadıktan sonra toplamak, yürüdüğüm yerlerde bırakmamak.
- Bozuk salıncak, tahterevallı gibi oyuncaklara binmemek.
- Caddelerde ve trafiğin olduğu alanlarda oynamamak.

2. Yara nedir?

Çarpma, vurma, kesilme gibi olaylar sonucu deri ya da deri altı dokusunun bütünlüğünün bozulmasıdır.

3. Kaç çeşit yara vardır?

Kesik yara: Cam, bıçak gibi kesici aletlerle olan yaralar

Ezik yara: Taş sopa, yumruk gibi sert bir cismin çarpması sonucu olan yaralanma

Delici cisim yaralanması: Uzun ve sivri aletlerle oluşan yara

Enfekte yara: Derin ve kirli yaralar, ısırma ve sokma sonucu olan yaralar bu gruba dahildir

4. Yaraların ortak belirtileri nelerdir?

- Ağrı,
- Kanama,
- Yaralanan derinin ayrılmasıdır.

5. Yaralanmalarda ilkyardım nasıl yapılır?

- Kanama varsa durdurulur, üzeri kapatılır.
- Batan cisim varsa çıkartılmaz.
- Sağlık kuruluşuna gitmesi sağlanır.
- Tetanosdan korunma için uyarılır.

**YARADAKİ YABANCI CİSME DOKUNULMAMALIDIR
YARA İÇİ KURCALANMAMALIDIR**

DİKKAT !

GÖĞÜS VE KARINA BATAN DELİCİ BİR CİSİM (OBJE) VARSA KESİNLİKLE ÇIKARTILMAZ

- Delici cisimle oluşan göğüs yaralanmalarında hastanın bilinci yerindeyse yarı oturur şekilde oturtularak sırtı desteklenir ve ayakları 30 cm yükseltilerek şok pozisyonu verilir ve 112 Acil Yardım Servisi aranır.
- Delici cisimle oluşan karın yaralanmalarında hasta sırt üstü yatırılır ve 112 Acil Yardım Servisi aranır.

BÖLÜM 8

ISI DENGESİ BOZUKLUKLARINDA GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM

ISI DENGESİ BOZUKLUKLARI

BÖLÜM 8: ISI DENGESİ BOZUKLUKLARINDA GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM

SÜRE : 80'

AMAÇ

Bu konunun sonunda öğrenciler;

- Isı dengesi bozuklukları ile ilgili güvenli davranışları açıklayabilecek,
- Isı dengesi bozukluklarında ilkyardım uygulamalarını yapabileceklerdir.

HEDEFLER

1. Yanığın tanımını yapabilmek
2. Yanık, sıcak çarpması, donuk ve elektrik çarpmaları ile ilgili güvenli davranışları ve önlemleri sayabilmek
3. Yanıklarla ilgili ilkyardım uygulamalarını söyleyebilmek
4. Sıcak çarpmasının belirtilerini söyleyebilmek
5. Sıcak çarpmasında ilkyardım uygulamalarını söyleyebilmek
6. Donuk belirtilerini söyleyebilmek
7. Donukta ilkyardım uygulamalarını söyleyebilmek
8. Elektrik çarpmasında ilkyardım uygulamalarını söyleyebilmek
9. Kimyasal yanıklarda ilkyardım uygulamalarını söyleyebilmek

ARAÇ GEREÇ MATERYAL

- Yangın veya yanık kaynaklarına ilişkin resimli kartlar (kibrit, ısıtıcı veya soba, çakmak, ocak, ütü, yanmakta olan ocaktaki kızgın yağ dolu tava, kaynayan su, pişmekte olan yemek, buhar, güneş, kimyasal madde, elektrik prizi).
- Güvenli davranış listesi
- Örnek olay çalışması

YÖNTEMLER

- Oyun
- Soru- cevap
- Anlatım
- Grup çalışması
- Örnek olay çalışması

İŞLENİŞ

Birinci Ders

- Isınma oyunu: Öğrenciler 4-5 gruba ayrılır. Önceden, her bir grup için "Yangında itfaiyeye haber vermek için 110 numaralı telefon aranır." cümlesi büyükçe bir kâğıda yazılır ve kelime kelime kesilir. Kesilen kelimeler karışık şekilde her gruba dağıtılır. Gruplardan cümleyi düzgün şekilde oluşturmaları istenir. En önce bulan grup alkışlanır. Konu ile bağlantı kurulur. İtfaiye ve 110'un önemi vurgulanır.
- Öğrencilere hangi olay ve nesnelerin yangına ve yangına neden olacağı sorulur, cevaplamaları için destek verilir. Üzerinde yangına, yangına neden olabilecek olay, davranış ve nesnelerin olduğu ve önceden hazırlanmış ve verilen cevaplarla uyumlu olan resimler sınıfa gösterilerek tahtaya asılır. Hepsi bittikten sonra tekrarlatılır.
- Yanığın tanımı yapılır. Belirtileri açıklanır. Soru-cevap yöntemiyle yanıkta ilkyardımın nasıl yapılacağı anlatılır.
- Yangın ve yanıkla ilgili güvenli davranışlar sorularak doğrular tekrarlanır, eksikler tamamlanır ve büyük kartona yazılmış güvenli davranış listesi sınıf panosuna asılır ve baştan sona okunur ya da öğrencilere okutularak özetlenir.

İkinci Ders

- Isınma oyunu: Öğrenciler 3 gruba ayrılırlar. Her grup içinde yangın, ateş, alev, yanık kelimesi geçen şarkılar bulmaya çalışır ve melodisini grup halinde söylerler. Öğretmen yardımcı olur. Bir önceki ders ile bağlantısı kurulur.
- Öğretmen öğrencilere hiç sıcak çarpması yaşayıp yaşamadıklarını sorar, deneyimler paylaşılır, sıcak çarpması belirtileri ve ilkyardım açıklanır.
- Öğretmen öğrencilere donma ile ilgili başlarından geçen bir olay olup olmadığını sorar, deneyimler paylaşılır, donma belirtileri ve ilkyardım açıklanır.
- Varsa elektrik çarpması ile ilgili çarpıcı bir resim (saçları diken diken olmuş titreyen adam resmi gibi) gösterilerek elektrik çarpmasında ilkyardım açıklanır.
- Kimyasal yanıkta ilkyardım nasıl yapılır diye gruba sorularak alınan cevaplar doğrultusunda ilkyardım anlatılır.
- Öğrenciler 3 gruba ayrılırlar. Yanık, donma ve elektrik çarpması ile ilgili örnekler gruplara verilerek okumaları, aralarında tartışarak örnek olaydaki sorulara cevap vermeleri istenir. Hazırlanması için gruplara 8-10 dk. süre verilir.
- Verilen süre sonunda gruptan bir sözcünün örnek olay ve sonuçlarını sınıfa sunmaları istenir. Eksikler tamamlanır.
- Her örnek olay ile ilgili güvenli davranışlar tekrarlanarak konu özetlenir.

ÖĞRETMENE NOTLAR

- Güvenli davranış listesi 1 ve 2. sınıflara öğretmen tarafından okunur, 3 ve üzeri sınıflarda öğrencilere tek tek okutulur.
- Örnek olay çalışmaları çoğaltılarak, her gruba 1 örnek olay olarak verilir.

ISI DENGESİ BOZUKLUKLARI

ÖRNEK OLAY ÇALIŞMALARI

Örnek Olay Çalışması I:

Tolga sıcak bir yaz günü denizin kenarında deniz kabukları topluyordu. Deniz kabukları o kadar güzel ve rengârenkti ki aradan 3 saat geçmesine rağmen hâlâ onları toplamaktan bıkmamıştı. Çarşıdan gelen Tülin'e saati sordu. Tülin saatin 14:00 olduğunu söyledi. Demek ki Tolga tam öğlen saatinde hem de üç saattir güneşin altında olduğunu düşündü. Birden yorgunluk hissetti, başı döndü ve kusma isteği duydu. Tam o sırada Turbo'yu gördü ve ondan yardım istedi.

- Bu örnek olayda sorun nedir?
- Sen Turbo olsaydın ilkyardım olarak Tolga'ya ne yapardın?
- Tolga gibi olmamak için yapılması gereken güvenli davranışlar nelerdir?

Örnek Olay Çalışması II:

Soğuk bir kış günüydü. Tülin eldivenlerini giydi, ayakkabılarını sıkıca bağladı, atkısını taktı ve kartopu oynamak için sokağa çıktı. Arkadaşları ile düşe kalka kartopu oynadı. Karda kızakla kaydı, kaydı...Vakit nasıl da çabuk geçmişti. Annesi Tülin'i eve çağırdı. Akşam olmuş, yemek vakti gelmişti. Tülin istemeye istemeye içeri girdi. Birden el ve ayaklarının sızlamaya başladığını hissetti. Eldivenlerini güçlükle çıkardı. Elleri kıpkırmızıydı. Elleri ısıtmak için sobanın yanına gitti, ancak parmakları daha çok ağrımaya başladı. O sırada Turbo, Tülinlere geldi ve Tülin'in ellerini sobada ısıtmaya çalıştığını görünce ona yaptığının yanlış olduğunu söyledi. "Uzun süre soğuk havada kalan ellerimizi oda ısısında tutmalıyız" dedi.

- Bu örnek olayda sorun nedir?
- Turbo ilkyardımcı olarak Tülin'e ne yaptı? Daha neler yapabilirdi?
- Tülin gibi olmamak için yapılması gereken güvenli davranışlar nelerdir?

Örnek Olay Çalışması III:

Tülin'in annesi arkadaş toplantısına gitmişti. Tülin, Tolga ve Turbo Tülinler'in evinde oyun oynuyorlardı. Tolga'nın üstüne su döküldü ve tişörtü ıslandı. Tülin hadi gel benim saç kurutma makinem ile kurutalım dedi ve birlikte banyoya gittiler. Saç kurutma makinesi tutukluk yapınca Tolga ben makineyi tamir ederim dedi ve kurcalamaya başladı. Kurutma makinesi fişteydi birden Tolga sarsıldı, elektrik çarpmıştı.

Tülin; "ayy Tolga" diyerek Tolga'yı tuttu. Birden o da sarsılmaya başladı, ona da elektrik çarpmıştı. Birlikte çığlık attılar. Turbo koşarak yanlarına geldi ve onlara sakin olmalarını söyledi. Onlara dokunmadan elindeki dergi ile Tolga'nın eline vurdu ve saç kurutma makinesi yere düştü. Turbo "dokunmayın" diye bağırdı. Hemen komşuyu eve çağırdı ve şalteri kapattırdı.

- Bu örnek olayda sorun nedir?
- Tülin'le Tolga'nın davranışları doğru muydu?
- Bu durumda Tülin ne yapmalıydı?
- Turbo doğru mu davrandı?
- Bu olayla ilgili güvenli davranışlar nelerdir?

EĞİTİCİ NOTLARI

1. Yanık, donma, elektrik çarpmasında güvenli davranışlar nelerdir?

Güvenli davranış listesi:

- Elektrik çarpan kişiye dokunmam; önce elektrik akımını keserim (şalteri indiririm).
- Elektrik akımını kesme imkanım yoksa, tahta, ip, vb. cisimlerle teması keserim.
- Elektrik çarpan kişiyi kıpırdatmam.
- Elektrik düğmeleri ve prizlerle oynamam.
- Elektrik prizlerine koruyucular takarım.
- Ateşle oynamam.
- Kibritle oynamam.
- Yaşça benden büyük ve tecrübeli bir kişi yanımda yoksa mutfakta ocağı kullanmam.
- Tavanın saplarının ocaktan dışarı taşmamasına dikkat ederim, dikkat etmeyeni uyarırım.
- Yakıcı aletleri güvenli bir yere koyarım.
- Uygun olmayan yerlere sıcak sıvı ve yemek bırakmam.
- Sobaların etrafına koruyucu koyarım.
- Banyoda elektrikli alet kullanıldıktan sonra prizden çıkarırım.
- Banyoda elektrikli alet kullanırken çıplak ayakla dolaşmam.
- Kışın eldiven ve bere takarak dışarı çıkarım.
- Üşüdüysen hemen eve veya okuldaysam sınıfıma giderim.
- Islak eldivenlerle kartopu oynamam.
- Çok üşüdüysen önce ılık ortama girerim, ellerimi veya ayaklarımı sıcak soba ya da kaloriferde ısıtmam.
- Çok üşüdüysen sıcak içecekler içerim.
- Yazın öğle zamanı güneşte gezmem, denize girmem.
- Yazın dışarıda şapka takarım ve açık renk giysiler giyerim.
- Yazın bol sıvı alırım.

2. Isı ile oluşan yanık nedir?

Herhangi bir nedenle ısıya maruz kalma sonucu oluşan doku bozukluğudur.

3. Isı ile oluşan yanıkta ilkyardım nasıl uygulanır?

- Kişi yanıyor ise koşması engellenir ve üzeri battaniye vb. ile örtülerek yerde yuvarlanması sağlanır.
- Yanan bölge büyük değilse en az 20 dakika soğuk su altında tutulur (Yanık bölge büyükse ısı kaybı çok olacağından önerilmez).
- Yanmış alandaki deriler kaldırılmaz, su toplamış kabarcıklar delinmez.
- Yanık üzerine ilaç dahil hiçbir şey sürülmez.
- Yanığa maruz kalan kişi sağlık kuruluşuna gönderilir veya 112 Acil Yardım Servisinden yardım istenir.

4. Sıcak çarpması belirtileri nelerdir?

Yüksek sıcaklık ve nem sonucu vücut ısısının ayarlanamaması nedeniyle adale krampları, yorgunluk, baş dönmesi, davranış bozukluğu, terleme, kusma, bilinç kaybı gibi belirtiler olur.

5. Sıcak çarpmasında ilkyardım nasıl uygulanır?

- Kişi havadar ve serin bir yere alınır.
- Giysileri çıkartılır.
- Sırt üstü yatırılıp kol ve bacakları yükseltilir.
- Bilinci açıksa su ve varsa maden suyu içirilir.

6. Donma nedir?

Aşırı soğuk sonucu, soğuğa maruz kalan bölgeye yeterince kan gitmemesi ve dokularda kanın pıhtılaşması ile hasarın meydana gelmesidir.

7. Donma belirtileri nelerdir?

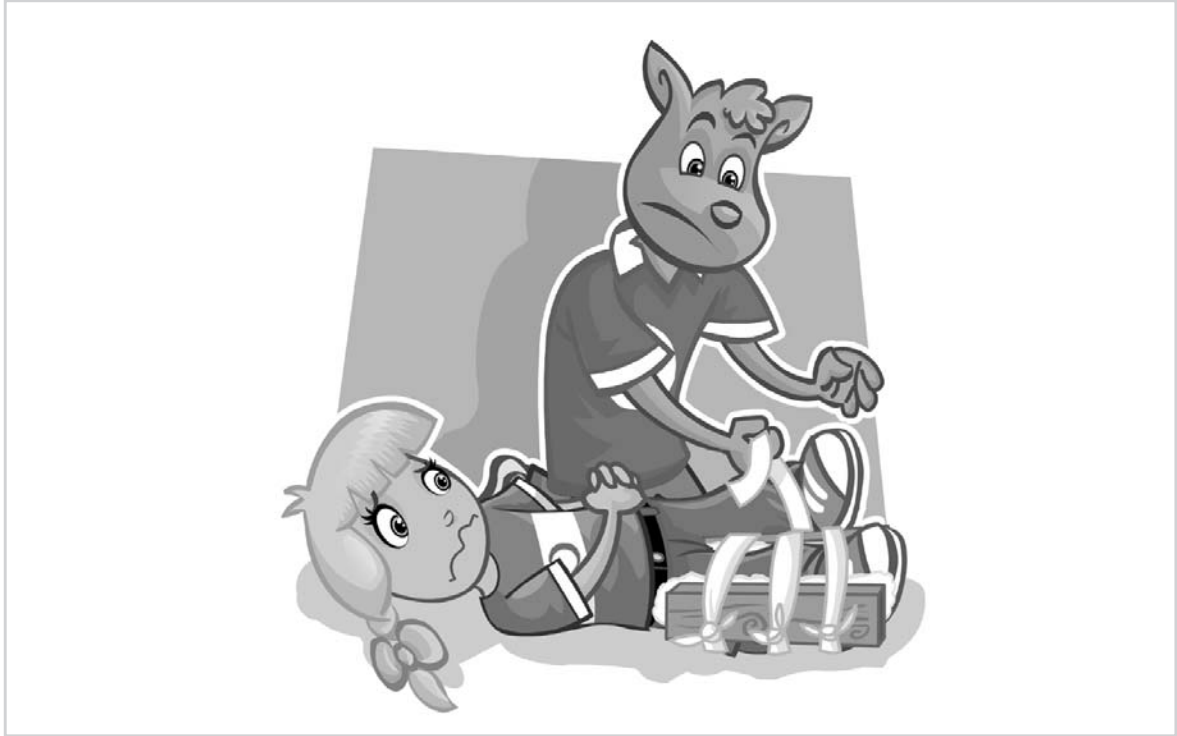
- Deride soğukluk, uyuşukluk sonra kızarıklık,
- Şişlik, ağrı ve içi su dolu kabarcıklar,
- Soğuğa maruz kalan organda siyahlaşmadır.

ISI DENGESİ BOZUKLUKLARI

8. Donmaya karşı ilkyardım nasıl uygulanır?
  - Kişi ılık bir ortama alınır (Çok sıcak ortam daha çok zarar verir).
  - Sakinleştirilir ve hareket ettirilmez.
  - Kuru giysiler giydirilir.
  - Sıcak içecekler içirilir.
  - Donuk bölge ovulmaz.
  - El ve ayaklar yukarı kaldırılır.
  - Tıbbî yardım istenir.

9. Elektrik yanıklarında ilkyardım nasıl uygulanır?
  - Elektrik akımı şalterden kesilir.
  - Akımı kesemiyorsak, ıslak olmayan tahta, ip, lastik vb. cisimler kullanılarak kişi ile elektrik akımının teması kesilmeye çalışılır.
  - Kişi kıpırdatılmaz.
  - Üzeri örtülür.
  - Tıbbî yardım istenir.

10. Kimyasal yanıklarda ilkyardım nasıl uygulanır?

Kimyasal yanıklar; asit, baz gibi yakıcı kimyasal maddeler ve çeşitli tarım ve böcek ilaçları ile oluşabilen yanıklardır.

  - Deri ile temas eden maddenin en kısa zamanda deri ile teması kesilir.
  - Kişinin giysileri çıkartılır, üzeri örtülür.
  - Etkilenen yer bol, tazyiksiz su ile 15-20 dakika yıkanır.
  - Tıbbî yardım istenir (112 Acil Yardım Servisi).

BÖLÜM 9

KIRIK, ÇIKIK, VE BURKULMALARDA GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM

KIRIK, ÇIKIK VE BURKULMALAR

BÖLÜM 9: KIRIK, ÇIKIK VE BURKULMALARDA GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM

SÜRE : 80'

AMAÇ

- Bu konunun sonunda öğrenciler;
- Kırık, çıkık ve burkulmalarla ilgili güvenli davranışları açıklayabilecekler,
  - Kırık, çıkık ve burkulmalarla ilgili temel ilkyardım uygulayabileceklerdir.

HEDEFLER

1. Kırık, çıkık ve burkulmalarla ilgili güvenli davranışları söyleyebilme
2. Kırık, çıkık ve burkulmaların tanımını söyleyebilme
3. Kırık, çıkık ve burkulmaların belirtilerini söyleyebilme
4. Kırığın yol açabileceği durumları söyleyebilme
5. Kırıklarda ilkyardım uygulamalarını yaparak gösterebilme
6. Çıkık ve burkulmalarda basit ilkyardım uygulamalarını yapabilme ve gösterebilme

ARAÇ GEREÇ MATERYAL

- Resimler
- Kuru dallar
- Üçgen bandaj
- Tespit tahtaları
- Öğrenim rehberleri

YÖNTEMLER

- Soru-cevap
- Anlatım
- Uygulamalı öğretim (Demonstrasyon)
- Rehberlik
- Oyun

İŞLENİŞ

Birinci Ders

- Sınıfa kuru dal parçaları getirilir. Öğrencilere de birer parça verilerek kırmaları istenir. Ne olduğu sorularak verilen yanıtlarla kırığın tanımı ile ilişki kurulur. Bu sırada ilgili resim gösterilir.
- Kırık tanımından yola çıkarak eklem tanımı yapılır, eklem yapısında oluşan çıkık ve burkulmalardan bahsedilir. Çıkık ve burkulmaların kırıktan farklı olarak eklem yerlerinde oluşan sorunlar olduğu vurgulanır, belirtileri sayılır, ilgili resimler gösterilir, kırık, çıkık ve burkulmalarda ilkyardım uygulamalarının neler olduğu sınıfa anlatılır.
- Bu açıklamalardan sonra kendilerinin veya bir yakınlarının bu tür bir olayla karşılaşmış ve karşılaştıkları ve eğer karşılaştıysa bu durum karşısında ne yaptıkları, ne yaşadıkları sorulur. Cevaplar paylaşılır.
- Öğretmen önce ön kol ve bacak kemiği kırıklarında tespit ve üçgen bandajla kol askısı öğrenim rehberlerinin okunmasını sağlar. Daha sonra sırasıyla öğrencilere uygulamalı öğretim (demonstrasyon) kurallarına uygun olarak gösterir ve ikinci derste öğrencilerin de uygulayacağını söyler.

İkinci Ders

- Isınma oyunu: Öğrenciler sınıfta düzgün bir şekilde yan yana tek sıra halinde dizilirler. Hayali olarak birbirine paralel 3 çizgi çizilir. Kenardaki kırmızı çizgi kırık, ortadaki sarı çizgi çıkık, diğer kenardaki mavi çizgi burkulma çizgisidir. Öğretmen kırık dediğinde öğrenciler kırık çizgisinde toplanır. Burkulma dediğinde, burkulma çizgisine geçerler. Bu arada öğretmen öğrencileri şaşırtmak için aynı çizgiyi tekrarlayabilir. Bir süre oyuna devam edilir. Öğretmenin dediği çizgide yer almayan çocuklar oyundan elenir. Örneğin; kırık dediğinde burkulma çizgisine geçenler ya da çıkık dediğinde kırık çizgisinde kalan çocuklar elenir. Oyunun sonunda birinci ya da birinciler alkışlanır. Bu oyunun amacının birinci dersle de ilişki kurularak ana hatları ile konu hakkında hatırlatma yapılır.
- Öğretmen öğrencileri gruplara ayırır. Gruplara tespitlerle ilgili malzemeler dağıtılır. Öğrencilerden birbirlerinin üzerinde uygulama yapmalarını ister. Uygulama sırasında öğrenim rehberlerini kullanmalarını sağlar. Gruplara rehberlik yapar.
- Öğrencilere kırık, çıkık, burkulmalardan korunmak için güvenli davranışların yazılı olduğu renkli kartlar dağıtılır. Öğrenciler kırık, çıkık ve burkulmalarda güvenli davranışların neden önemli olduğunu açıklayarak güvenli davranışları okurlar. Daha sonra öğretmen bütün halinde tahtaya yazdığı güvenli davranışları okutur.

ÖĞRETMENE NOTLAR

1, 2, 3. sınıflarda;

- Sadece basit kol askısı öğretilir.
- Kırık, çıkık ve burkulmaların sadece tanımı yapılır.

Bütün sınıflarda;

- İkinci ders başka bir gün işlenecekse konuyu uygulamalı olarak tekrarlayarak başlar.

KIRIK, ÇIKIK VE BURKULMALAR

EĞİTİCİ NOTLARI

1. Kırık, çıkık ve burkulmalarda güvenli davranışlar nelerdir?

Güvenli davranış listesi:

- Oyun oynarken, koşarken zemine dikkat ederim, toprak ve kum alanda oynarım.
- Islak yerlerde oynamam.
- Merdivenlerden inip çıkarken arkadaşlarımı itmeyim.
- Tenefüse çıkarken yavaş ve dikkatli olurum.
- Merdivenlerden inerken tırabzanlara tutunarak inerim. Tırabzanlara oturmam ve tırabzanalardan kaymam.
- Oynarken arkadaşlarımı itmeyim.
- Bisiklet, paten ve kaykayla oynarken hız yapmam, güvenli yerlerde oynarım.
- Merdivenlere oyuncak, ayakkabı, vb. gibi eşyalar bırakmam.
- Otobüse, okul servisine binerken tutunarak binerim, okul servisinde itişip kakışmam.
- Okul servisi tamamen durmadan inmek için ayağa kalkmam.
- Okul servisinde ayakta durmam, otururum.
- Okul servisinin penceresinden elimi, kolumu veya başımı çıkartmam.
- Oyun oynarken kordonları, bağcıkları olmayan kıyafetler giyerim.
- Oynarken rahat, spor ayakkabılar giyerim, ayakkabımın bağcıklarını bağlarım.
- Çocuk bahçesindeki oyuncaklarla oynarken kaydırakta ya da salıncakta ayakta durmam.
- Kaydırığa önünden tırmanmam, arka taraftaki merdivenleri kullanarak tırmanırım ve kayarım.

2. Kırık nedir?

Kırık, kemik bütünlüğünün bozulmasıdır.

3. Kırık belirtileri nelerdir?

- Ağrı
- Şekil bozukluğu
- Hareket kaybı
- Şişlik

4. Kırıkta ilkyardım nasıl uygulanır?

- Hasta veya yaralı hareket ettirilmez.
- Kolda kırık varsa saat, bilezik gibi eşyaları çıkartılır.
- Kırık şüphesi olan bölge etrafta bulunan kitap, sopa, tahta, karton gibi sert malzemelerle mümkünse kırığın üst ve altındaki eklemleri içine alacak şekilde tespit edilir.
- Kırılan organ hareket ettirilmez ve düzeltilmeye çalışılmaz.
- 112 Acil Yardım Servisi aranarak tıbbî yardım istenir.

5. Burkulma nedir, belirtileri nelerdir?

Eklemlerin anlık olarak ayrılmasıdır.

Burkulma belirtileri;

- Ağrı,
- Kızarıklık, şişlik,
- Hareketlerde kısıtlanmadır.

6. Burkulmada ilkyardım nasıl uygulanır?

- Sıkıştırıcı bandaj ile burkulmuş eklem tespit edilir.
- Burkulan yer yukarı kaldırılır.
- Hareket ettirilmez.
- 112 Acil Yardım Servisi aranarak tıbbî yardım istenir.

7. Çıkık nedir, belirtileri nelerdir?
Eklem yüzeylerinin kalıcı olarak ayrılmasıdır.
- Çıkık belirtileri;
- Ağrı,
  - Şişlik,
  - Kızarıklık,
  - Hareketlerde kısıtlanmadır.
8. Çıkıkta ilkyardım nasıl uygulanır?
- Eklem bulunduğu şekilde tespit edilir.
  - Çıkık yerine oturtulmaya çalışılmaz.
  - 112 Acil Yardım Servisi aranarak tıbbî yardım istenir.
9. Ön kol kırığının tespiti (kırık kolun sabitleştirilmesi) nasıl yapılır?
Ön kol kırığı ile karşılaştığımızda ön kol kırığı tespiti yaparak doğru ilk yardımı uygulayabiliriz.
- Bunun için;
- 2 adet sert ve dayanıklı tahta, gazete, karton vb. malzeme seçilir.
  - Bu malzeme pamuk, bez, tshirt gibi yumuşak bir materyal ile ayrı sarılır.
  - Malzemelerden biri elin iç yüzünden dirseğe kadar içten yerleştirilir.
  - Diğer malzeme elin dış yüzünden dirseğe kadar dıştan yerleştirilir.
  - Bilekten ve dirseğe yakın bölgeden iki şeritle bağlanır.
10. Kol askısı nasıl yapılır?
Ön kol kırığı tespiti yaptıktan sonra kırık kolu kol askısına alırız.
- Bunun için;
- Üçgen bandaj yaralının gövdesi üzerinde, üçgenin tepesi dirsek tarafına, tabanı gövdeyle aynı hizada olacak şekilde yerleştirilir,
  - Kol dirsek hizasında bükülü olarak göğsün alt kısmına yerleştirilir,
  - Üçgen bandajın iki ucu yaralının boynuna düğümlenir,
  - Parmakları görülebilir şekilde bırakılır,
  - İkinci bir üçgen bandaj göğüs boşluğu ve yaralı kol üzerine yerleştirilerek iki ucu diğer koltuk altında birbirine bağlanarak kol askısı desteği yapılır.
11. Bacak kırığında bacağın tespiti (sabitleştirilmesi) nasıl yapılır?
- Bacaklar tutulur yavaşça çekilir,
  - Doğal boşluklar kullanılarak (dizler, bilekler) yaralı bacağın altından kumaş şeritler geçirilir,
  - Yumuşak malzemeyle kaplanmış tespit malzemelerinden biri iç taraftan kasıktan ayağa kadar yerleştirilir,
  - Diğer dış taraftan kalçadan ayağa kadar yerleştirilir,
  - Bilek hizasındaki şerit ayak tabanı üzerinde 8 (sekiz) şeklinde düğümlenir,
  - Sırasıyla şeritler dış taraftaki tespit tahtası üzerine gelecek şekilde bağlanır.

ÖN KOL VE BİLEĞİN SERT MALZEME İLE TESPİTİ UYGULAMA BECERİSİ ÖĞRENİM REHBERİ

1. Geliştirilmesi gerekir	Basamağın, yanlış uygulanması veya sırası ile uygulanmaması				
2. Yeterli	Basamağın doğru olarak ve sırası ile uygulanması, eksikliklerin olması halinde eğiticinin yardımına gerek duyulması				
3. Ustalaşmış	Basamağın duraklamadan, yardıma gerek kalmadan, doğru olarak ve sırası ile uygulanması				
Gözlem yapılmadı	Basamağın eğitici tarafından gözlenmemiş olması				
Katılımcının adı soyadı					
Tarih					
DAVRANIŞ BASAMAKLARI	U Y G U L A M A				
	1	2	3	4	5
Genel Prensipler					
1. Hasta veya yaralının endişelerini giderme					
2. Bilezik, yüzük gibi takıları çıkarma					
3. Sert, dayanıklı materyal seçme					
4. Yumuşak materyal ile takviye etme					
Ön Kol ve Bileğin Sert Malzeme İle Tespiti					
1. Yumuşak madde ile kaplanmış iki tespit malzemesi hazırlama					
2. Birini parmak diplerinden dirseğe kadar içten yerleştirme					
3. Diğerini elin üst yüzünden dirseğe kadar dıştan yerleştirme					
4. Bilekten ve dirseğe yakın bir bölgeden iki şeritle bağlama					
5. Kol askısı ile tespit etme					

Katılımcı bu uygulamayı yapmaya:

Notlar

Hazır
İmzaHazır değil
Tarih

KOL ASKISI UYGULAMA BECERİSİ ÖĞRENİM REHBERİ

1. Geliştirilmesi gerekir	Basamağın, yanlış uygulanması veya sırası ile uygulanmaması
2. Yeterli	Basamağın doğru olarak ve sırası ile uygulanması, eksikliklerin olması halinde eğiticinin yardımına gerek duyulması
3. Ustalaşmış	Basamağın duraklamadan, yardıma gerek kalmadan, doğru olarak ve sırası ile uygulanması
Gözlem yapılamadı	Basamağın eğitici tarafından gözlenmemiş olması
Katılımcının adı soyadı	
Tarih	

DAVRANIŞ BASAMAKLARI	UYGULAMA				
	1	2	3	4	5
Genel Prensipler					
1. Hasta veya yaralının endişelerini giderme					
2. Bilezik, yüzük gibi takılarını çıkarma, parmak uçlarını görünür bırakma					
3. Parmak uçlarından dolaşımı kontrol etme (renk ve duyarlılığına bakılır)					
Kol Askısı					
1. Üçgen bandajı tepesi dirsek, tabanı gövde ile aynı hizada yerleştirme					
2. Kolu dirsek hizasından bükülü olarak göğsün alt kısmına yerleştirme					
3. Üçgen bandajın iki ucunu yaralının boynuna düğümleme					
4. Parmakları görülebilir şekilde bırakma					
5. Kol askısı desteğini göğüs boşluğu ve yaralı kol üzerine yerleştirerek iki ucu diğer koltuk altında birbirine bağlama					

Katılımcı bu uygulamayı yapmaya:

Notlar

Hazır
İmza

Hazır değil
Tarih

BACAK KEMİĞİ KIRIĞI TESPİTİ UYGULAMA BECERİSİ ÖĞRENİM REHBERİ

1. Geliştirilmesi gerekir	Basamağın, yanlış uygulanması veya sırası ile uygulanmaması				
2. Yeterli	Basamağın doğru olarak ve sırası ile uygulanması, eksikliklerin olması halinde eğiticinin yardımına gerek duyulması				
3. Ustalaşmış	Basamağın duraklamadan, yardıma gerek kalmadan, doğru olarak ve sırası ile uygulanması				
Gözlem yapılamadı	Basamağın eğitici tarafından gözlenmemiş olması				
Katılımcının adı soyadı					
Tarih					
DAVRANIŞ BASAMAKLARI	UYGULAMA				
	1	2	3	4	5
Genel Prensipler					
1. Hasta veya yaralının endişelerini giderme					
2. Sert, dayanıklı materyal seçme					
3. Yumuşak materyal ile takviye etme					
Bacak Kemik Kırığı					
1. Bacakları tutma ve yavaşça çekme					
2. Doğal boşlukları kullanarak yaralı bacağın altından kumaş şeritleri geçirme (3'ü diz kapağı altında ve 2'si diz kapağı üst bölümünde olmak üzere 5 adet).					
3. Yumuşak malzemeye kaplanmış tespit malzemelerinden birini iç tarafta kasıktan ayağa kadar yerleştirme					
4. Diğerini dış tarafta kalçadan ayağa kadar yerleştirme					
5. Bilek hizasındaki şeritle ayak tabanı üzerine 8 şekli verilerek bağlama					
6. Sırasıyla diğer şeritleri dış taraftaki tespit tahtası üzerine gelecek şekilde bağlama					
Katılımcı bu uygulamayı yapmaya:					
Notlar					
		Hazır İmza		Hazır değil Tarih	

BÖLÜM 10
KAN ŞEKERİ DÜŞMESİNDE
GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM

KAN ŞEKERİ DÜŞMESİ

BÖLÜM 10: KAN ŞEKERİ DÜŞMESİNDE GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM

SÜRE : 40'

AMAÇ

- Bu konu sonunda öğrenciler,
- Kan Şekeri düşmesinde güvenli davranışları açıklayabilecekler,
  - Kan Şekeri düşmesinde ilkyardım uygulayabileceklerdir.

HEDEFLER

1. Kan Şekeri düşmesinin tanımını söyleyebilme
2. Kan Şekeri düşmesinin nedenlerini sayabilme
3. Kan Şekeri düşmesinin belirtilerini sayabilme
4. Kan Şekeri düşmesinde ilkyardım uygulayabilme
5. Kan Şekeri düşmesi ile ilgili güvenli davranışları sayabilme

ARAÇ GEREÇ MATERYAL

- Hikâye
- Kan Şekeri düşmesinde güvenli davranış listesi

YÖNTEMLER

- Soru-cevap
- Anlatım
- Hikâye
- Beyin fırtınası

İŞLENİŞ

- Isınma oyunu: Öğrencilerden içinde Çeker olan yiyecekleri söylemeleri istenir.
- Öğretmen hikâyeyi dağıtır. Okumaları için 3-5 dakika süre verir. Sonra hikâyede neler oldu ve neden olduğunu vurgulayarak konuyla bağlantı kurulur.
- Hikâyeye dayanarak kan Şekeri düşmesinin tanımı, nedenleri, belirtileri anlatılır.
- Kan Şekeri düşmemesi için alınması gereken önlemler hikâyeye ile bağlantı kurularak soru cevap şeklinde işlenir. Eksiklikler tamamlanır. Bütün doğru cevaplar tahtaya yazılır.
- Daha sonra hikâyeye bu bilgilere dayanarak olumlu şekilde düzeltilerek tekrarlanır.
- Özet olarak kan Şekeri düşmesinde ilkyardım tekrarlatılır.

ÖĞRETMENE NOTLAR

- 1. sınıfa hikâyeye öğretmen tarafından okunur.
- Hikâyeye fotokopi çektilerilerek öğrencilere dağıtılır.

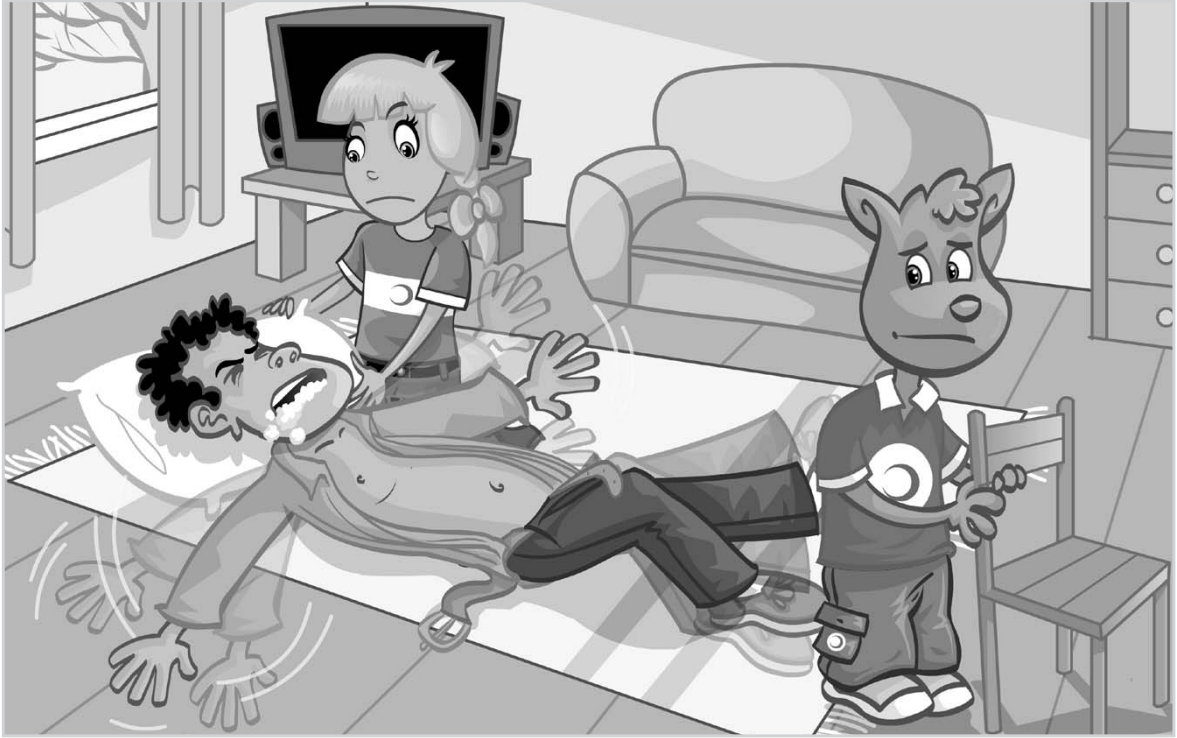
HİKÂYE

O gün 23 Nisandı. Tülin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı törenlerine katılacağı için çok heyecanlıydı. Tülin'in annesi kahvaltı masasını hazırlamıştı ve Tülin'in gelmesini bekliyordu. Mutfağa gelen Tülin annesinin tüm ısrarlarına rağmen acelesi olduğunu söyleyerek kahvaltı yapmadan hızla evden çıkıp tören alanına gitti. Bütün arkadaşları oradaydı, hep birlikte öğretmenlerinin onları çağırıldığı tören alanına gittiler. Öğretmen, yapacakları gösteri için onları sıraya sokarken Tülin kendini kötü hissetmeye başladı. Rengi soluklaştı, soğuk soğuk terliyordu. Tülin'in bu durumunu farkederek öğretmeni, Tülin'i sıranın dışına alarak yere oturttu. "Kahvaltı yaptın mı?" diye sordu. Tülin başını hayır şeklinde salladı. Öğretmeni "Kan şekerin düştü herhalde Tülin" diyerek çantasından çıkarttığı şekerini Tülin'e verdi. Tülin hemen kendine geldi, yüzü gülmeye başlamıştı, "Artık iyiyim öğretmenim" dedi ve arkadaşlarının yanına gitti. Öğretmenleri tüm gruba hitaben "Bir şey yemeden okula gelerseniz kendinizi halsiz ve kötü hissedersiniz, derslerinizde başarılı olamazsınız" diyerek kahvaltı yapmanın önemini belirtti.

KAN ŞEKERİ DÜŞMESİ

EĞİTİCİ NOTLARI

1. Kan Şekeri düŐüklüĐü nedir?
  - Herhangi bir nedenle kan iÇinde bulunan Çeker miktarının azalmasıdır.
2. Kan Şekeri düşmesi nedenleri nelerdir?
  - Çeker hastalığı,
  - Uzun süre aĐ kalma,
  - Uzun süre egzersiz yapmadır.
3. Kan Şekeri düşmesinin belirtileri nelerdir?
  - Aniden acıkma,
  - Terleme,
  - Titreme,
  - Yorgunluktur.
4. Kan Şekeri düşmesinde ilkyardım nasıl uygulanır?
  - Hastanın bilinci yerindeyse Őekerli su iÇirilir.
  - 15-20 dakikada belirtiler geğmiyorsa bir sağlık kuruluşuna gitmesi sağlanır.
5. Kan Şekeri düşmesi ile ilgili güvenli davranışlar nelerdir?
  - Okula gitmeden önce kahvaltımı mutlaka yaparım.
  - Okulda acıkırsam büyüklerimin önerdiği yiyeceklerden yerim.
  - AĐ karnına koşup oynamam.
  - Terlersem, aniden acıkırsam, yorgunluk hissedersen büyüklerime söylerim.

BÖLÜM 11
HVALELERDE GÜVENLİ DAVRANIŞ
VE İLK YARDIM

HAVALELER

BÖLÜM 11: HVALELERDE GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM

SÜRE : 40'

AMAÇ

- Bu konu sonunda öğrenciler;
- Havale ile ilgili güvenli davranışları açıklayabilecek, havale geçiren kişiye ilkyardım uygulayabileceklerdir.

HEDEFLER

1. Havale ile ilgili güvenli davranışları söyleyebilme
2. Havalenin tanımını söyleyebilme
3. Havalenin nedenlerini sayabilme
4. Havalenin çeşitlerini (ateşle ve sara ile oluşan) söyleyebilme
5. Havale geçiren kişiye ilkyardım müdahalesini söyleyebilme

ARAÇ GEREÇ MATERYAL

- Tahta
- Tepegöz
- Mesajların yer aldığı kartlar

YÖNTEMLER

- Soru-cevap
- Anlatım
- Oyun

İŞLENİŞ

- Isınma oyunu: Öğretmen gönüllü öğrencilerden bir ebe seçer. Ebe sınıftan çıkar. Sınıftaki öğrenciler bir nesneyi saklarlar. Ebe içeri alınır ve sınıf içinde gezinir. Ebe saklanan nesneye yaklaştıkça öğrenciler "sınıf sıcak, çok sıcak, yanıyorsun" der, uzaklaştıkça da soğuk, çok soğuk, donuyorsun diyerek ebeği yönlendirir. Bu şekilde ebe 2 veya 3 tahmin hakkıyla nesneyi bulmaya çalışır. Bulursa alkışlanır.
- Isınma ile konu ilişkisi kurularak havalenin tanımı yapılır. Havalenin en çok rastlanan iki nedeni söylenir.
- Yüksek ateşle meydana gelen havale ve ilkyardımı açıklanır.
- Sara krizi ve ilkyardımı açıklanır.
- Öğrencilere böyle olaylarla karşılaşmış karşılaşmadıkları sorularak deneyimleri paylaşılır, örnekler verilir.
- Havalelerde ilkyardım ile ilgili önemli mesajların yer aldığı cümleler okunur. Öğrencilerden yap-yapma şeklinde cevaplamaları istenir. Sonunda mesajların tümü tekrar edilir.

SORULAR

- Yüksek ateşli bir çocuğun üzeri sıkıca örtülür mü? (HAYIR).
- Ateşi düşmediyse çocuğa ılık su ile duş aldırılır mı? (EVET).
- Sara krizi geçiren kişinin kafası zarar görmesin diye başının altına yumuşak giysiler konulur mu? (EVET).
- Sara krizi geçiren kişinin ağzı açılmaya çalışılmalı, kol ve bacakları tutulmalı mıdır? (HAYIR)
- Sara krizi geçiren kişiye nöbet geçene kadar müdahale edilmeyip kendi haline mi bırakılmalıdır? (EVET)

DİKKAT

“Sara krizi geçiren kişinin çenesini açmaya çalışmayın. El, kol, bacaklarını bağlamayın. Krizin kendiliğinden geçmesini bekleyin.”

HAVALELER

EĞİTİCİ NOTLARI

1. Havale nedir?
Sinir sistemindeki geçici süreli bir işlev kaybı sonucu adalelerde meydana gelen istem dışı kasılmalardır.
2. Havalenin nedenleri nelerdir?
  - Beyinde yaralanma
  - Beyinde enfeksiyon
  - Bazı hastalıklar (sara)
  - Yüksek ateş
3. En sık görülen havale çeşitleri nelerdir?
  - a) Yüksek ateşle meydana gelen havale,
  - b) Sara krizi sonucu meydana gelen havaledir.
4. Havale geçiren kişiye yapılması gereken ilkyardım nasıl olmalıdır?
  - a)Yüksek ateşle meydana gelen havalede ilkyardım;
Vücut sıcaklığının 38°C üstüne çıkması sonucu oluşabilir. En çok 6 ay-6 yaş arası çocuklarda görülür.
    - Hasta ıslak havlu ya da çarşafa sarılır.
    - Ateş düşmediyse ılık su ile hava cereyanı olmayan odada duş yaptırılır.
    - Sağlık kuruluşuna gitmesi sağlanır.
  - b) Sara krizi sonucu meydana gelen havalede ilkyardım;
Sara, uzun süre tedavi gerektiren (kronik) bir hastalıktır.
    - Hasta ve kendi güvenliğimiz sağlanır.
    - Krizin bitmesi beklenir.
    - Hastaya zarar verecek eşyalar ortadan kaldırılır (masa, sehpa vb.).
    - Hastanın başının altına yumuşak giysiler konur.
    - Kriz bitince hasta bir sağlık kuruluşuna gönderilir.
5. Havalelerle ilgili güvenli davranışlar şunlardır:
  - Ateşin çıktığını hissetme halinde büyüklere haber vermek,
  - Ateşi çıktıysa hastanın üzerini örtmemek,
  - Ateşi çıktıysa kişiye ılık su ile duş aldirmek,
  - Sara hastalığı olanların ilâçlarını düzenli olarak içmeleri gerektiğini bilmek,
  - Sara krizi geçiren kişinin yaralanmaması için çevrede zarar verecek eşyaları uzaklaştırmaktır.

BÖLÜM 12
ZEHİRLENMELERDE GÜVENLİ DAVRANIŞ
VE İLK YARDIM

ZEHİRLENMELER

BÖLÜM 12: ZEHİRLENMELERDE GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM

SÜRE : 40'

AMAÇ

Bu dersin sonunda öğrenciler;

- Zehirlenme ile ilgili güvenli davranışları açıklayabilecek,
- Zehirlenmelerde ilkyardım uygulayabileceklerdir.

HEDEFLER

1. Zehirlenmelerle ilgili güvenli davranışları sayabilme
2. Zehirlenmenin tanımını söyleyebilme
3. Zehirlenme yollarını sayabilme
4. Sindirim yoluyla oluşan zehirlenme belirtilerini söyleyebilme
5. Solunum yoluyla oluşan zehirlenme belirtilerini söyleyebilme
6. Deri yoluyla oluşan zehirlenme belirtilerini söyleyebilme
7. Zehirlenme çeşitlerine göre ilkyardım müdahalesini söyleyebilme
8. Zehirlenmelerde genel ilkyardım kurallarını söyleyebilme

ARAÇ GEREÇ MATERYAL

- Tepegöz
- Şarkı sözü
- Belirtilerin yazılı olduğu kâğıtlar
- Güvenli davranışların yazılı olduğu kartonlar

YÖNTEMLER

- Anlatım
- Soru - cevap

İŞLENİŞ

1. ısınma oyunu: Öğretmen, öğrencilere "Bir gün bir gün bir çocuk...." şarkısını söyler ve konuyla ilişkisini kurar.
2. ısınma oyunu: Öğretmen, öğrencileri 3 grupta sıralar. Gruplara sindirim, solunum, deri isimlerini verir. Adı okunan grubun ayağa kalkmasını, diğer grup okunduğunda oturmalarını ister. Zehirlenme deyince herkesin ayağa kalkmasını ister. Yanlış yapan oyundan çıkar.
- Öğrencilere kendilerinin ya da çevrelerinden birisinin zehirlenme olayı ile karşılaşmış oldukları sorulur, deneyimler paylaşılır.
- Öğretmen öğrencilerden zehirlenmenin ne olduğunu söylemelerini ister. Cevaplar alınır ve bu cevapların doğru yönleri vurgulanıp, bunlardan yola çıkılarak zehirlenmenin tanımı yapılır.
- Öğrencilere "zehirlenme hangi yollarla meydana gelir?" diye sorulur. Cevaplar alındıktan sonra, tahta yukarıdan aşağı çizgiler çizilerek üçe ayrılır ve bölümler sırasıyla "sindirim", "solunum" ve "deri" diye adlandırılır.
- Solunum, sindirim ve deri yoluyla meydana gelen zehirlenme belirtileri tepegözden gösterilip, açıklanır.

- Solunum, sindirim ve deri (cilt) yoluyla meydana gelen zehirlenme belirtileri renkli kâğıtlara yazılarak kâğıt sayısı kadar öğrenciye dağıtılır. Öğrencilerden ellerindeki bilginin hangi zehirlenmeye uygun olduğunu bulup tahtaya yapıştırmaları istenir. Tüm öğrenciler bilgileri yapıştırdıktan sonra doğru sıralama yapılarak okunur. Tekrar yapılarak konunun pekişmesi sağlanır.
- Öğretmen her üç yolla meydana gelen zehirlenmelerde ilkyardım uygulamalarının ne olabileceğini sorar ve her birinin ilkyardım müdahalelerini açıklar.
- Bir kartona yazılmış olan zehirlenmelerdeki güvenli davranış listesi öğrencilere okutturulur. Liste sınıfın duvarına asılır.

ÖĞRETMENE NOTLAR

- Verilen ısınmalardan biri sınıfın özelliğine göre öğretmen tarafından seçilerek oynanır.
- 1, 2, 3. sınıflar için güvenli davranışlar üzerinde daha çok durulur.

ZEHİRLENMELER

EĞİTİCİ NOTLARI

1. Zehirlenmelerde güvenli davranışlar nelerdir?

Güvenli davranış listesi:

- İsmi bilmediğim şeyleri yiyip içmem.
- Temizlik malzemelerini yüksekte saklarım.
- Sebze ve meyveleri yıkamadan yemem.
- Havagazı ve tüp vanası ile oynamam.
- İşim bitince havagazı vanasını ya da tüpün vanasını kapatırım.
- Ocak sönmüşse ve gaz kaçmışsa hemen kapı ve pencereyi açarak ortamı havalandırırım, çakmak çakmam, elektrik düğmesini açmam.
- Garaj gibi kapalı ortamlarda oynamam.
- Bilmediğim, tanımadığım ilaç gibi nesnelere oynamam, onlara dokunmam.
- İlaçla oynamam, oynayanı uyarırım.
- Hayvan ya da böcek tarafından ısırıldığımda ya da sokulduğumda hemen öğretmenime veya büyüklerime haber veririm.
- Annem, babam ya da doktor bana al demedikçe hiçbir ilacı içmem, kullanmam.

2. Zehirlenme nedir?

Vücuda zehirli bir maddenin girmesi ile vücudun normal fonksiyonlarının bozulmasıdır.

3. Zehirlenme hangi yollarla meydana gelir?

- Sindirim yoluyla
- Solunum yoluyla
- Deri yoluyla

4. Sindirim yoluyla meydana gelen zehirlenmelerde belirtiler nelerdir?

- Bulantı
- Kusma
- Karın ağrısı
- İshal
- Bilinç kaybı
- Solunum-kalp durması

5. Solunum yoluyla meydana gelen zehirlenmelerde belirtiler nelerdir?

- Nefes darlığı
- Morarma
- Bilinç kaybı
- Solunum-kalp durması

6. Deri yoluyla meydana gelen zehirlenmelerde belirtiler nelerdir?

- Kaşıntı
- Kızarma
- Bilinç kaybı
- Solunum-kalp durması

7. Sindirim yoluyla meydana gelen zehirlenmelerde ilkyardım nasıl uygulanır?

- Bilinç kontrolü yapılır, yaşam bulguları değerlendirilir (ABC kontrolü).
- Zehirli madde ile temas olduysa ağız su ile çalkalanır, el sabunlu su ile yıkanır.
- Kusturulmaya çalışılmaz.
- Bilinç kaybı varsa sabit yan yatış (koma) pozisyonu verilir.
- 112 Acil Yardım Servisi aranarak tıbbî yardım istenir.

8. Solunum yoluyla meydana gelen zehirlenmelerde ilkyardım nasıl uygulanır?

- Hastanın olduğu ortam havalandırılır ya da hasta temiz havaya çıkartılır.
- Bilinç kontrolü yapılır, yaşam bulguları değerlendirilir (ABC kontrolü).
- Bilinci yerindeyse yarı oturur pozisyonda tutulur.
- Bilinci kapalıysa sabit yan yatış (koma) pozisyonu verilir.
- 112 Acil Yardım Servisi aranarak tıbbî yardım istenir.

9. Deri yoluyla meydana gelen zehirlenmelerde ilkyardım nasıl yapılır?
- Yaşam bulguları değerlendirilir (ABC kontrolü).
  - Zehirli madde ile ellerin teması önlenir.
  - Zehir bulaşmış giysiler çıkartılır.
  - Zehirli madde ile temas etmiş vücut bölgesi 15-20 dakika bol su ile yıkanır.
  - 112 Acil Yardım Servisi aranarak tıbbî yardım istenir.
10. Zehirlenmelerde genel ilkyardım kuralları nelerdir?
- Zehirlenmeye neden olan madde uzaklaştırılır.
  - Hayati fonksiyonların devamı sağlanmaya çalışılır.
  - 112 Acil Yardım Servisi aranarak tıbbî yardım istenir.

BÖLÜM 13
HAYVAN ISIRMALARINDA VE SOKMALARINDA
GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM

ISIRIK VE HAYVAN SOKMALARI

BÖLÜM 13: HAYVAN ISIRMA ve SOKMALARINDA GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM

SÜRE : 40'

AMAÇ

Bu dersin sonunda öğrenciler;

- Hayvan ısırıkları ve sokmaları ile ilgili güvenli davranışları söyleyebilecekler,
- Hayvan ısırıkları ve sokmalarında ilkyardım uygulayabileceklerdir.

HEDEFLER

1. Hayvan ısırıklarının önemini söyleyebilme
2. Kedi, köpek ısırmasında ilkyardım uygulayabilme
3. Arı sokmasının belirtilerini söyleyebilme
4. Arı sokmasında ilkyardım uygulayabilme
5. Akrep sokmasının belirtilerini söyleyebilme
6. Akrep sokmasında ilkyardım uygulayabilme
7. Yılan sokmasının belirtilerini söyleyebilme
8. Yılan sokmasında ilkyardım uygulayabilme
9. Deniz canlıları sokmasında belirtileri söyleyebilme
10. Deniz canlıları sokmasında ilkyardım uygulayabilme

ARAÇ GEREÇ MATERYAL

- Kâğıt
- Tepegöz
- Tahta
- Renkli tahta kalemi

YÖNTEMLER

- Anlatma
- Soru-cevap
- Örnek olay çalışması

İŞLENİŞ

- Isınma oyunu: Öğrencilere hayvan resimleri gösterilir. Her hayvan için insanlarla ilgili ne gibi tehlikeleri olabileceği sorulur ve konuyla ilişkisi kurulur.
- Öğrencilere kendilerinin ya da bir yakınlarının başına gelen hayvan ısırma veya sokması ile ilgili deneyimleri olup olmadığı sorulur. Olay olduğunda ne hissettikleri ve ne yaptıkları öğrenilerek deneyimler paylaşılır.
- Öğrenciler 4-5 gruba ayrılarak hayvan ısırma ve sokmaları ile ilgili örnek olaylar ve sorular verilerek ne yapmaları gerektiğini tartışmaları ve örnek olaylardaki sorulara cevap vermeleri istenir. Verilen sürenin ardından her gruptan örnek olaylar ve cevapları alınarak sınıfta tartışılır.
- Her gruptan kendi konusu ile ilgili güvenli davranışları tartışarak bulmaları istenir. Sonuçlar büyük bir kâğıda ya da tahtaya yazılarak sınıfça okunur.
- Her gruba verilmiş olan hayvan sokması ve ısırıklarıyla ilgili ifadeler sınıfa okunarak öğrencilerden doğru ya da yanlış diye cevaplamaları istenir.

ÖĞRETMENE NOTLAR

1, 2, 3. sınıflarda;

- Yılan, akrep resmi gösterilmez.
- Sadece arı sokmaları ve köpek ısırıkları anlatılır.
- Örnek olay çalışmaları çoğaltılarak gruplara dağıtılır.
- Konuyla ilgili doğru-yanlış 10 ifade hazırlanır.

ISIRIK VE HAYVAN SOKMALARI

ÖRNEK OLAY ÇALIŞMALARI

1. Tolga, Turbo ve Tülin bahçede arkadaşları ile oynarken Tolga küçük bir köpek gördü. Hemen yanına koşarak onunla oynamak istedi. Köpek biraz tedirgindi. Sağa sola kaçmak istedi çocuklar hep beraber onu yakalamaya çalıştılar. O sırada köpek Tolga'yı elinden ısırıldı. Hepsisi çok korkmuşlardı. Tolga ağlamaya başladı. Çocuklar hemen Tolga'nın annesine haber verdiler. Annesi Tolga'nın elinin üzerine bir bez koyarak onu acele hastaneye götürdü.

- Tolga doğru davrandı mı?
- Tolga'nın annesi ne yaptı? Doğru muydu?
- Sizce böyle bir olayın başınıza gelmemesi için yapılması gereken güvenli davranışlar neler olmalıdır?

2. Turbo ve arkadaşları 1 Mayıs'ta pikniğe gittiler. Hep birlikte yiyip içip eğleniyorlardı. Tülin top oynamaktan yorulmuş ve çok acıkmıştı. Bir şeyler yemek istedi ve yanlarında getirdikleri yiyeceklerin üstündeki örtüyü kaldırdı. Tam o sırada boynunda bir acı hissetti ve bağırdı. Arkadaşları koşarak yanına geldi. Tülin'in boynu kızarmıştı ve yanıyordu. Çok acı çektiğini söylüyordu. Turbo hemen Tülin'in boynuna baktı ve iğneyi gördü. Etraftakilerden cımbız isteyerek iğneyi çıkardı. Kızarıklık bölgeye soğuk su döktü. Tülin'i yatırarak oyuna devam ettiler. Akşam olunca etrafı toplayıp eve döndüler.

- Burada sorun nedir?
- Turbo neler yaptı?
- Siz olsaydınız başka neler yapardınız?
- Böyle bir olayla ilgili güvenli davranışlar sizce ne olmalıdır?

3. Turbo yaz tatilinde Urfa'ya amcasının yanına gitmişti. Amcasının oğlu Sadık'la arkadaşlık ediyordu. Sadık karşıdaki tarlada babasına yardım etmek için çalışıyordu, Turbo da onlara yardım ediyordu. Tarladaki taşları topluyorlardı. Sadık tam bir taşı kaldırmıştı ki elinde korkunç bir acı hissetti ve bağırmaya başladı. Turbo koşarak geldi, taşın altında akrep vardı. Üzerine taş atarak akrebi öldürdü. Turbo Sadık'a sakin olmasını söyleyerek amcasından hemen 112 Acil Yardım Servisini aramasını istedi. Sadık'ı hemen düz olarak yere yatırdı ve kımıldamamasını söyledi. Amcasından su isteyerek yaranın üzerine döktü. O sırada 112 Acil Sağlık Ekibi gelerek gerekeni yaptı.

- Burada Turbo ne yaptı?
- Sizce yapılanlar doğru mu?
- Siz olsaydınız başka neler yapardınız?
- Böyle bir olayla ilgili güvenli davranışlar sizce ne olmalıdır?

4. Tolga, Turbo ve Tülin Alanya'da tatil yapıyorlardı. Sitelerinin bahçesinde bahçıvan olarak çalışan İsmail ve Musa öğle tatilinde budamakta oldukları çiçeklerin yakınına oturup sandviçlerini yiyorlardı ve site sakinlerinden birinin ikram ettiği çayı içiyorlardı. Musa birden ayağını bir şeyin ısırıldığını söyledi. Baktılar ki az ilerde bir yılan süzülüyordu. Oradan geçmekte olan Tolga, Turbo ve Tülin bir şeyler olduğunu fark edip koşarak Musa'nın yanına geldiler. Turbo, İsmail'e hemen 112 Acil Yardım Servisini aramasını söyledi ve Musa'yı sakinleştirmeye çalışarak kıpırdamamasını istedi. Hep birlikte yardımın gelmesini beklediler.

- Tolga, Turbo ve Tülin doğru davrandılar mı?
- Turbo ne yaptı?
- Siz olsaydınız başka neler yapardınız?
- Böyle bir olayla ilgili güvenli davranışlar sizce ne olmalıdır?

EĞİTİCİ NOTLARI

1. Hayvan ısırma ve sokmalarında güvenli davranışlar nelerdir?

Güvenli davranış listesi:

- Ormanlık ve dağlık arazide uzun kollu tişört ve pantolon giyerim.
- Pantolonumun paçalarını çorap ya da botlarımın içine sokarım.
- Ara sıra saçlarımı, sırtımı ve omuzlarımı kontrol ederim (arı, böcek vs. var mı?).
- Yılan v.b. hayvanların olduğunu bildiğim veya duyduğum yerlerde yürümem ve oynamam.
- Eğer yılan v.b. hayvanla karşılaşırsam geldiğim yoldan geri dönerim.
- Sağlam ve dayanıklı ayakkabı veya bot giyerim.
- Tanımadığım kedi, köpek ve diğer hayvanlardan uzak dururum.
- Arıların yoğun olduğu yerlerde dolaşmam, kovanları ellemem.
- Bal reçel v.b. yiyecekleri açık havada yerken dikkatli olurum.

2. Hayvan ısırılmaları neden önemlidir?

- Hayvanların ağızında daima mikrop vardır.
- Kedi, köpek, vb. hayvanların dişleri sivri ve keskindir. Isırılmaları halinde derin dokuları etkiler ve mikroplar derine işler.

3. Kedi köpek ısırılmalarında ilkyardım nasıl uygulanır?

- Hafif yaralanmalarda yara beş dakika süreyle sabun ve soğuk suyla yıkanır.
- Yaranın üstü temiz bir bezle kapatılır.
- Ciddi yaralanma ve kanama varsa yaraya temiz bir bezle basınç uygulanarak kanama durdurulur.
- Derhal 112 Acil Yardım Servisi aranarak tıbbî yardım istenir ve kişi kuduz aşısı için uyarılır.

4. Arı sokmalarının belirtileri nelerdir?

- Arının soktuğu yerde acı, şişme, kızarıklık oluşur.

DİKKAT

“Arı sokması alerjik bünyeli kişilerde tehlikeli olabilir.”

5. Arı sokmalarında ilkyardım nasıl uygulanır?

- Yaralı bölge yıkanır.
- Derinin üzerinden eğer görülüyorsa arının iğnesi çıkarılır.
- Soğuk uygulama yapılır (Sirke ve amonyak kullanılmamalıdır.).
- Arı eğer ağızdan sokmuşsa, solunumu güçleştiriyorsa buz emmesi sağlanır.
- Ağız içi sokmalarında ve alerjisi olanlar için tıbbî yardım istenir.

6. Akrep sokmalarının belirtileri nelerdir?

- Ağrı, şişme (ödem), iltihaplanma,
- Kızarma, morarma,
- Adale kasılmaları (krampları), titreme ve karıncalanma,
- Huzursuzluk ve havale gözlenebilir.

7. Akrep sokmalarında ilkyardım nasıl uygulanır?

- Kişi hareket ettirilmez, sakinleştirilip dinlenmesi sağlanır.
- Kişi yatar pozisyonda tutulur.
- Yaraya soğuk uygulama yapılır.
- Sokulan bölgenin üst tarafına kan dolaşımını engellemeyecek şekilde bandaj uygulanır.
- Yara üzerine hiçbir girişim yapılmaz.

ISIRIK VE HAYVAN SOKMALARI

8. Yılan sokmalarının belirtileri nelerdir?

Lokal ve genel belirtiler verir.

- Bölgede morluk, iltihaplanma (1-2 hafta sürer),
- Kusma, karın ağrısı, ishal gibi sindirim bozuklukları,
- Aşırı susuzluk,
- Şok, kanama,
- Psikolojik bozukluklar,
- Kalpte ritim bozukluğu,
- Baş ağrısı ve solunum düzensizliğidir.

9. Yılan sokmalarında ilkyardım nasıl uygulanır?

- Hastanın sakinleştirilip, dinlenmesi sağlanır.
- Yara su ile yıkanır.
- Yaraya yakın bölgede baskı yapabilecek eşyalar (yüzük, bilezik, vb.) çıkarılır.
- Yara baş ve boyunda ise yara çevresine baskı uygulanır.
- Kol ve bacaklarda ise yaranın üst tarafına dolaşımı engellemeyecek şekilde bandaj uygulanır (Turnike uygulanmaz.).
- Soğuk uygulama yapılmalıdır.
- Yara üzerine herhangi bir girişimde bulunulmaz (Yara emilmez.).
- Yaşamsal bulgular izlenir.
- 112 Acil Yardım Servisi aranarak tıbbî yardım istenir.

10. Deniz canlılarının sokmasında belirtiler nelerdir?

Çok ciddi değildir, lokal ve genel belirtiler görülür.

- Kızarma, şişme, iltihaplanma,
- Sıkıntı hissi,
- Huzursuzluk,
- Havale,
- Baş ağrısıdır.

11. Deniz canlıları sokmasında ilkyardım nasıl uygulanır?

- Kişi hareket ettirilmez.
- Batan diken varsa ve görünüyorsa çıkarılır.
- Sıcak uygulama yapılır (Bu hayvanların zehirleri ve salgıları sıcağa karşı dayanıksızdır.).
- Etkilenen bölge ovulmaz.

BÖLÜM 14
GÖZ, KULAK, BURUNA YABANCI CİSİM
KAÇMASINDA GÜVENLİ DAVRANIŞ
VE İLK YARDIM

VÜCUDA YABANCI CİSİM KAÇMASI

BÖLÜM 14: GÖZ, KULAK, BURUNA YABANCI CİSİM KAÇMASINDA GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM

SÜRE : 40'

AMAÇ

- Bu dersin sonunda öğrenciler;
- Göz, kulak ve buruna yabancı cisim kaçmaması için gerekli güvenli davranışları açıklayabilecekler,
  - Göz, kulak ve buruna yabancı cisim kaçması durumunda ilkyardım uygulayabileceklerdir.

HEDEFLER

1. Göze, kulağa, buruna yabancı cisim kaçmasını önlemek ile ilgili güvenli davranışları söyleyebilme
2. Göze yabancı cisim kaçması durumunda ilkyardım basamaklarını söyleyebilme
3. Kulağa yabancı cisim kaçması durumunda ilkyardım basamaklarını söyleyebilme
4. Buruna yabancı cisim kaçması durumunda ilkyardım uygulayabilme

ARAÇ GEREÇ MATERYAL

- Kâğıt tahtası
- Role play için senaryo

YÖNTEMLER

- Grup çalışması
- Soru-cevap
- Rol oynama veya oyunlaştırma
- Tartışma
- Demonstrasyon (uygulamalı öğretim)
- Rehberlik (koçluk)

İŞLENİŞ

- Isınma oyunu: Öğrenciler duvara uzak bir şekilde dizilir. Oyunu yöneten kişi "burnuna" dokunduğunda yavaş hareket ederek duvara doğru yanaşırlar. Oyunu yöneten kişi "gözlerine" dokunduğunda hızla hareket ederek duvara doğru yanaşırlar. Oyunu yöneten kişi "kulağına" dokunduğunda ise oldukları şekilde kalırlar. Hareketleri yanlış yapanlar oyundan elenir.
- Öğrencilerin daha önce kendilerinin veya çevrelerinde tanık oldukları konuyla ilgili deneyimleri paylaşılır. Güvenli davranışlar açıklanır. Göz, kulak ve buruna yabancı cisim kaçması durumunda ilkyardım işlemleri öğretmen tarafından açıklanarak gösterilir.
- Daha sonra sınıf 3 gruba ayrılır. Birinci gruba göze, ikinciye kulağa, üçüncüye de buruna yabancı cisim kaçmasıyla ilgili senaryo verilerek rol oynamaları istenir. Oyunlaştırmada, gruptan bir öğrenci ilkyardımcı olur ve öğrenilen ilkyardım aşamalarını uygular. Gruptaki diğer öğrenciler yapılanları not ederler. Öğretmen grupları gezerek eksikleri tamamlar.
- Rol oynama sonunda sınıf biraraya gelerek her 3 konu için de genel tekrar yapılır. Kâğıt tahtasındaki kâğıda yazılarak sınıfın görünür bir yerine asılır.

ROL OYNAMA

1 – GÖZ

Senaryo

Tülin arkadaşları ile parktaki basketbol sahasında oynamaktadır. Basketbol sahası, küçük çocukların oynadığı kum havuzuna yakındır. Birden çıkan rüzgar yakındaki kumları havalandırır. Bu sırada Tülin'in gözüne kum kaçar. Tülin birden ellerini gözüne kapar:

Tülin — Ayy, ayy! Gözüm, gözüm çok fena!

Tolga — Ne var yaa?...Amma da çıtkırıldımsın!

Turbo — Bir dakika bakayım, ellerini gözünden çekebilir misin?

Roller : Tülin, Turbo, Tolga

Tartışma soruları

- Turbo'nun davranışları doğru muydu? Neden?
- Turbo ilkyardım olarak ne yapmalıydı?
- Bu oyunda güvenli davranışlar ne olmalıdır?

2 – KULAK

Senaryo

Tolga, Tülin ve Turbo, haftasonunda okulun pikniğine giderler. Piknikte Fen Bilgisi Öğretmeni Caner Bey çocuklara seslenir:

Caner Bey — Hey, çocuklar! Kim küçük bir keşif gezisine gelmek istiyor?

Tülin — Ben, ben istiyorum. Heyy!...Turbo, hadi Tolga'yı bul da hep beraber gidelim.

Turbo — Geliyor, tamam hadi!

Hepsi birlikte yola çıkarlar. Hava ve manzara çok güzeldir. Güneş parlamakta, böceklerle uçuşmakta, yolun sağında küçük bir dere şırıldamaktadır. Öğretmen onlara böcekleri, bitkileri anlatırken yavaş yavaş yürümektedirler. Tolga birden elini kulağına yapıştırarak zıplamaya başlar.

Tolga — Offf! Kulağım!...

Caner Bey — Tolga, ne oldu?

Tolga — Kulağıma birşey girdi. İçinde kımıldıyor!

Tülin — Böcek mi acaba?

Turbo — Bir bakayım, dur biraz.

Roller : Tülin, Turbo, Tolga, Caner Bey.

Tartışma soruları

- Bu oyundaki olay nedir?
- Turbo bu durumda ne yapmalıydı?
- Kulağa yabancı cisim kaçmasıyla ilgili güvenli davranışlar nelerdir?

3 – BURUN

Senaryo

Tülin, Turbo, Tolga ve Tolga'nın küçük kardeşi Emre, Turbo'nun evinde televizyon seyrederek Tülin'in gözleri ağırlaşır, oturduğu koltukta dalar, gider. Turbo ve Tolga filme dalmışlardır. Tolga'nın küçük kardeşi Emre yavaşça Tülin'e yaklaşır. Kasedeki leblebilerden birini alarak yavaşça Tülin'in burun deliğine yaklaştırır, parmak ucu hafifçe Tülin'in burnuna dokunur. Burnu gıcıklanan Tülin birden irkilir, o sırada nefes almaktadır. Leblebi birden Tülin'in burnuna kaçar ve Tülin fırlar.

VÜCUDA YABANCI CİSİM KAÇMASI

- Tülin** — Ahh, ne yapıyorsun?
Emre — Tülin Abla sadece şaka yapıyordum.
Tolga — Emre, yine mi muzurluk? Tülin ne oldu?
Tülin — Burnuma birşey soktu, içinde! Nasıl çıkaracağız?
Turbo — Bir saniye, sakın olun, Tülin dön bana bakayım.

Roller : Tülin, Turbo, Tolga, Emre

Tartışma soruları

- Bu oyundaki olay nedir?
- Emre'nin davranışı doğru muydu?
- Turbo nasıl bir ilkyardım uygulamalı?
- Buruna yabancı cisim kaçmasında güvenli davranış neler olmalıdır?

EĞİTİCİ NOTLARI

1. Göz, kulak ve buruna yabancı cisim kaçmaması için yapılacak güvenli davranışlar nelerdir?
Güvenli davranış listesi:

- Leblebi, küçük oyuncak parçaları, düğme gibi küçük cisimleri burnuma, kulağıma sokmamak,
- Burnun içine sivri uçlu ya da kesici aletle müdahale etmemek,
- Kulak ve burundaki yabancı cismi çıkarmak için su kullanmamak (Kaçan parçalar şişer ve daha fazla zarar verebilir.),
- Tozlu ve topraklı alanlarda oynamamak,
- Kalem, silgi gibi malzemeleri hiçkimseye fırlatmamak, kulaklarıma sokmamak,
- Gözüme yabancı cisim kaçtıysa çıkarmak için sivri alet yada cımbız kullanmamak, gözümü kapatarak sağlık kuruluşuna götürülmemi sağlamaktır.

DİKKAT

Yabancı cismi çıkartmayın sağlık kuruluşuna başvurun.

2. Göze yabancı cisimin kaçması halinde ilkyardım nasıl uygulanır?

a) Göze kaçan cisim toz gibi küçük madde ise:

- Göz ışığa doğru çevrilir ve alt göz kapağı içine bakılır.
- Nemli temiz bir bezle çıkarılmaya çalışılır.
- Hastaya gözünü kırpmasını söylenir.
- Göz ovulmaz.
- Toz çıkmıyorsa kişinin sağlık kuruluşuna gitmesi veya götürülmesi sağlanır.

b) Göze herhangi bir cisim batmış yada metal cisim kaçmışsa:

- Gereksizce hasta kımıldatılmaz.
- Göze hiçbir şekilde dokunulmaz tıbbî yardım istenir.
- Hastanın sağlık kuruluşuna gitmesi sağlanır.

3. Kulağa yabancı cisim kaçmasında ilkyardım nasıl uygulanır?

- Kesinlikle sivri ve delici bir cisimle müdahale edilmez.
- Su değiştirilmez.
- Sağlık Kuruluşuna gitmesi sağlanır.

4. Buruna yabancı cisim kaçmasında ilkyardım nasıl uygulanır?

- Yabancı cisimin olmadığı burun duvarına bastırarak kuvvetli bir nefes verme ile cismin atılması sağlanır.
- Çıkılmazsa hastanın sağlık kuruluşuna gitmesi sağlanır.

BÖLÜM 15
SOLUNUM YOLU TIKANMASINDA
GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM

SOLUNUM YOLU TIKANMASI

BÖLÜM 15: SOLUNUM YOLU TIKANMASINDA GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM

SÜRE : 40'

AMAÇ

Bu dersin sonunda öğrenciler;

- Solunum yolu tıkanması ile ilgili güvenli davranışları söyleyebilecekler,
- Solunum yolu tıkanması olan kişiye ilkyardım uygulayabileceklerdir.

HEDEFLER

1. Solunum yolu tıkanması ile ilgili güvenli davranışları söyleyebilme
2. Solunum yolu tıkanıklığının tanımını söyleyebilme
3. Tam tıkanma ve kısmi tıkanma belirtilerini söyleyebilme
4. Solunum yolu tıkanıklığı olan bilinçli kişiye "Hemlik (Heimlich) Manevrası" uygulayabilme
5. "Hemlik (Heimlich) Manevrası" uygulama rehberini kullanabilme

ARAÇ GEREÇ MATERYAL

- Öğrenim rehberi
- Renkli kâğıtlar (iki renk)
- Yapıştırıcı
- Resim kartları (tam tıkanmayı gösteren)

YÖNTEMLER

- Role Play yapma veya oyunlaştırma
- Soru-cevap
- Anlatım
- Uygulamalı öğretim
- Rehberlik (koçluk)
- Grup çalışması

İŞLENİŞ

- Isınma oyunu: Öğrencilerden tutabildikleri kadar nefeslerini tutmaları istenir. Ne hissettikleri sorularak konuyla ilişkisi kurulur.
- Solunum yolu tıkanıklığının tanımı öğrencilerin katılımıyla yapılır. Bu konuda deneyimleri olan öğrenciler varsa deneyimleri paylaşılır.
- Solunum yolu tıkanmasıyla ilgili güvenli davranışlar sorularak eksikler tamamlanır. Saydam ya da karttan tekrarlanır.
- Tam tıkanma ve kısmi tıkanma belirtileri olan resimler saydamdan ya da karttan gösterilerek anlatılır.
- Öğretmen tam ve kısmi tıkanma belirtilerinin ne olduğunu solunumu tıkanmış kişi rolünü yaparak gösterir.
- Öğrenciler iki gruba ayrılır. Bir grup tam tıkanma rolü, diğer grup kısmi tıkanma rolü yaparak sınıfa gösterirler.
- Bilinçli Kişide Hemlik (Heimlich) Manevrası Öğrenim Rehberi bir öğrenciye okutturulur. Öğretmen bir öğrenci üzerinde Hemlik (Heimlich) Manevrasını rehberdeki sıraya göre uygular, öğrencilerin öğrenim rehberinden izlemelerini ister.

- Öğrencilerin ikili gruplar hâlinde birbirlerine Hemlik (Heimlich) Manevrası yapmaları ve bunu yaparken öğrenim rehberlerini kullanmaları sağlanır. Öğretmen, gruplarda dolaşarak onlara rehberlik yapar.
- Öğrencilere rol oynama yapılacağı söylenir ve bu rol oynamayı dikkatle izlemeleri istenir. Rol yapılmasından sonra kişiler rollerden çıkartılır, duyguları alınır ve grupla tartışılır.
- Öğrencilere üzerinde tam ve kısmi tıkanma belirtilerinin yazılı olduğu renkli kâğıtlar dağıtılır. Hangi tip tıkanma belirtisi olduğunun cevabı alınarak tahtaya daha önceden hazırlanan "Tam ve Kısmi Tıkanma" başlıklarının altına yapıştırılmaları istenir. Yanlışlar düzeltilir, doğrular tekrarlanır.
- Güvenli davranış listesi okunur ya da öğrencilere okutturulur.
- Tam tıkanmada ve kısmî tıkanmadaki ilkyardım sınıfın geneline sorulup doğru cevap alınır ve tekrarlanır.

ÖĞRETMENE NOTLAR

1, 2, 3.sınıflara;

- Hemlik (Heimlich) Manevrası öğrenim rehberini öğretmen okur ve nasıl uygulandığını gösterir
- Rol yapma uygulanmaz.

Tüm sınıflarda

- Hemlik uygulatırken, ciddi bir baskı uygulamamaları konusunda öğrencileri uyarın. Aksi hâlde kusabilirler.

SOLUNUM YOLU TIKANMASI

ROL OYNAMA

Senaryo

Bugün Tülin'in doğum günüdür. Sabah büyük bir sevinçle uyanır ve doğum günü partisine çağırdığı arkadaşlarıyla öğleden sonra beraber olmanın hayalini kurar. Öğleden sonra olmuştur. Yavaş yavaş ev sevdikleriyle dolar. Önce oyunlar oynarlar, sıra doğum günü pastasının mumlarını üfleme gelir.

Tülin büyük bir nefes alır ve mumları bir seferde söndürür, bu sırada arkadaşları hep bir ağızdan "İyi ki doğduun Tülin" diye şarkılar söylemeye başlarlar. Hep beraber doğum günü pastasını afiyetle yerken Tolga büyük bir pasta dilimini ağzına götürür ama birden nefes alamadığını ve pastanın soluk borusuna kaçtığını anlar. Arkadaşlarını bir telaş alır. Tolga'nın öksüremediği ve nefes alamadığını gören, ilkyardım bilen arkadaşı Turbo yardımına koşar ve "Hemlik (Heimlich) Manevrası" uygulayarak ilkyardımlı yapar.

Roller

- Tülin
- Turbo
- Tolga
- Diğer arkadaşlar

Tartışma soruları

- Bu hikâyede Tolga'nın başına gelen olay nedir?
- Turbo'nun yaptığı ilkyardım doğru mudur?
- Boğazımıza birşey kaçmaması için yapacağımız güvenli davranışlar nelerdir?

EĞİTİCİ NOTLARI

1. Solunum yolu tıkanması ile ilgili güvenli davranışlar nelerdir?

Güvenli davranış listesi:

- Yemeği küçük lokmalar halinde yemek,
- Lokmaları çok iyi çiğneyerek yutmak,
- Ağızda bir şey varken gülüp konuşmamak,
- Küçük cisimleri ağıza almamak, alanları uyarmak,
- Arkadaşımız yemek yerken onu güldürmemek, ona şaka yapmamak,
- Kuruyemiş yerken dikkatli olmak, iyi çiğnemek,
- Solunum yoluna bir şey kaçan kişi öksürüyorsa onu öksürmeye teşvik etmek, kesinlikle sırtına vurmamaktır.

2. Solunum yolu tıkanıklığı nedir?

Solunum yolunun, solunum yapabilmek için gerekli hava geçişine engel olacak şekilde tıkanmasıdır.

Hava geçişi tamamen engellendiğinde "tam tıkanma", hava geçişi az da olsa var ise buna "kısmî tıkanma" denir.

3. Kısmî tıkanma olduğunda kişide ne gibi belirtiler oluşur?

- Öksürür,
  - Nefes alabilir,
  - Konuşabilir,
- Böyle bir tıkanma varsa; "Kişiye dokunulmaz, kişi öksürmeye teşvik edilir."

4. Tam tıkanma olduğunda kişide ne gibi belirtiler oluşur?

- Nefes alamaz,
  - Ellerini boynuna götürür ve acı çeker,
  - Konuşamaz,
  - Rengi morarır,
- Böyle bir tıkanma söz konusu ise kişiye "Hemlik (Heimlich) Manevrası" yapılır.

5. Tam tıkanıklığı olan kişiye "Hemlik (Heimlich) Manevrası" nasıl uygulanır?

- Kişi ayakta ya da oturur pozisyonda durdurulur.
- Çok yavaş olmayacak şekilde iki kürek kemiğinin arasına elimizin avuç içiyle 5 kez vurulur.
- Kişiye arkasından sarılarak gövdesi kavranır ve öne doğru iyice eğilmiş olmasına dikkat edilir.
- Bir el yumruk yapılır ve yumruk yapılan el göğüs kemiği alt ucu ile göbek arasına yerleştirilir. Boşta kalan diğer el ile yumruk yapılan el kavranır.
- Kuvvetlice içe ve yukarı doğru bastırılır.
- Bu hareket 5-7 kez yabancı cisim çıkana kadar tekrarlanır.
- Yabancı cisim çıkmadıysa 5 kez sırta vurma, 5-7 kez karına bası birbiri ardına uygulanır.
- Şah damarından nabız ve solunum değerlendirilir
- 112 Acil Yardım Servisi aranarak tıbbî yardım istenir.

YETİŞKİNLERDE VE ÇOCUKLARDA HEMLİK (HEIMLICH) MANEVRASI ÖĞRENİM REHBERİ

1. Geliştirilmesi gerekir	Basamağın, yanlış uygulanması veya sırası ile uygulanmaması				
2. Yeterli	Basamağın doğru olarak ve sırası ile uygulanması, eksikliklerin olması halinde eğiticinin yardımına gerek duyulması				
3. Ustalaşmış	Basamağın duraklamadan, yardıma gerek kalmadan, doğru olarak ve sırası ile uygulanması				
Gözlem yapılamadı	Basamağın eğitici tarafından gözlenmemiş olması				
Katılımcının adı soyadı					
Tarih					
DAVRANIŞ BASAMAKLARI	UYGULAMA				
	1	2	3	4	5
1. Bilinci sesli ve ağırlı uyaranlarla kontrol etme					
2. Hasta veya yaralının ABC'sini kontrol etme					
Bilinci yerinde ise;					
3. Sirtına 5 kez vurma					
4. Hastanın ayakta ya da oturur pozisyonda iken arkasında durma					
5. Arkadan sarılarak gövdesini kavrama					
6. Bir elini yumruk yaparak hastanın karnının üst kısmı ile göğüs kemiği arasına yerleştirme					
7. Diğer elini bu elin üstüne koyma					
8. Ani hareketle karnın üst bölümüne aşağıdan yukarı doğru basınç uygulama					
9. Aynı harekete 5-7 kez yabancı cisim çıkana kadar devam etme					

Katılımcı bu uygulamayı yapmaya:

Hazır
İmza

Hazır değil
Tarih

Notlar

BÖLÜM 16
HASTA VEYA YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ
VE GÜVENLİ DAVRANIŞ

HASTA YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

BÖLÜM 16: HASTA VEYA YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ GÜVENLİ DAVRANIŞ VE İLK YARDIM

SÜRE : 40'

AMAÇ

Bu dersin sonunda öğrenciler;

- Hasta veya yaralı taşıma ile ilgili güvenli davranışları öğrenebileceklerdir,
- Hasta veya yaralı taşıma tekniklerini uygulayabileceklerdir.

HEDEFLER

1. Hasta veya yaralı taşıma ile ilgili güvenli davranışları söyleyebilme
2. Hasta veya yaralıyı hangi durumlarda taşıyabileceklerini söyleyebilme
3. Hasta veya yaralı taşımasındaki genel kuralları söyleyebilme
4. Acil taşıma tekniklerini söyleyebilme
5. Altın Beşik taşıma yöntemini uygulayabilme

ARAÇ GEREÇ MATERYAL

- Sorular
- Cevap kartları (doğru-yanlış)

YÖNTEMLER

- Soru-cevap
- Anlatım
- Uygulamalı öğretim (demonstrasyon)
- Rehberlik
- Grup çalışması
- Oyun

İŞLENİŞ

- Isınma oyunu: Adam asmaca oyunu ile "HASTA veya YARALI TAŞIMA" cümlesi buldurulmaya çalışılır ve konu ile bağlantısı sağlanır.
- Hasta veya yaralı taşırken ilkyardımcı kendi sağlığını tehlikeye atmamak için neler yapmalıdır sorusu sorulur. Alınan cevaplardan doğrular tahtaya yazılır ve eksiklikler tamamlanır.
- İlkyardımcı olarak olağanüstü bir tehlike yokken hasta yaralının yerinin değiştirilmemesi gerektiği mesajı verilir. Tehlike varsa "Acil Taşıma Teknikleri" kullanılacağı, bunlardan bazılarının öğrencilere uygulatılacağı söylenir.
- Altın Beşik taşıma yöntemi, öğretmen tarafından anlatılır, bir öğrenci ile birlikte öğretmen demonstrasyonla Altın Beşik taşıma yöntemini sınıfa gösterir.
- Sınıf üçlü gruplara ayrılır. Öğretmenin gözetiminde Altın Beşik taşıma yöntemi uygulamaları yapılır. Öğretmen gruplara rehberlik (koçluk) yapar.
- Hasta veya yaralı taşıma ile ilgili güvenli davranış listesi öğrencilere dağıtılır. Liste okunarak tartışılır.
- Hedeflere uygun 5-6 soru hazırlanıp doğru yanlış kartları kullanılarak öğrencilerin soruları cevaplamaları istenir.

ÖĞRETMENE NOTLAR

1, 2, 3. sınıflarda;

- Hasta veya yaralının doğru taşınması niçin önemlidir?
- Altın Beşik gösterilir. Yapabilirlerse uygulanır.
- Güvenli davranışlar üzerinde durulur

DOĞRU – YANLIŞ SORULARI

1. Yerden çantamı kaldırırken dizlerimi bükerim. **D**
2. İlk yardımcı olarak, tehlike söz konusu değilse hasta veya yaralıyı yerinden oynatmam. **D**
3. Yangın, patlama, gaz sızıntısı varsa ve hasta soluk almıyorsa hastayı olay yerinden uzaklaştırırım. **D**
4. "Altın Beşik" taşıma tekniklerinden birisi değildir. **Y**
5. Ağır yükleri ve insanları taşımam. **D**

HASTA YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

EĞİTİCİ NOTLARI

1. Hasta veya yaralı taşıma ile ilgili güvenli davranışlar nelerdir?

Güvenli davranış listesi:

- Önce kendi güvenliğimizi korumak,
- Ağır olan yükleri veya kişileri taşımamak,
- Çantamıza lüzumsuz ağırlık koymamak,
- Yerden ağırlık kaldırırken dizleri bükerek almak,
- Bir şey taşırken yürüdüğümüz yere dikkat etmek,
- Mümkünse ortopedik sırt çantası kullanmak,
- Taşıyamayacağımız şeyler için yardım istemek,

2. Hasta veya yaralı hangi durumlarda taşınır?

Olağanüstü bir tehlike söz konusu değilse hasta veya yaralının yeri değiştirilmemeli ve hasta veya yaralıya dokunulmamalıdır. Yangın, patlama, gaz sızıntısı, solunum durması söz konusu ise hasta veya yaralı acil taşıma yöntemlerinden en uygun olan yöntemle olay yerinden uzaklaştırılmalıdır.

3. Hasta veya yaralı taşınmasında nelere dikkat edilir?

- Hasta veya yaralıya yakın mesafede çalışılmalıdır.
- Kol-bacak gibi kuvvetli ve uzun kaslar kullanılmalıdır.
- Diz ve kalçalar bükülmelidir.
- Bel düz tutularak ağırlık kalça kaslarına verilmelidir.
- Hasta veya yaralı mümkün olduğunca az hareket ettirilmelidir.
- Hasta veya yaralının baş, boyun, gövde hizası korunmalıdır.

4. Acil taşıma teknikleri nelerdir?

- Sürükleme,
- Kucakta taşıma,
- Sırtta taşıma,
- Omuzda taşıma,
- Altın Beşik,
- Araç içindeki yaralıyı taşımadır (Rentek Manevrası).

5. Altın Beşik taşıma yöntemi nasıl uygulanır?

Hasta veya yaralının ciddi bir yaralanması yoksa ve bilinci yerinde ise iki, üç, dört elle hasta veya yaralı Altın Beşik yapılarak taşınır.

- İki elle: İki ilkyardımcı yan yana durur. Ellerinden birini birbirlerinin omuzlarına koyarlar. Birlikte hafifçe eğilerek boşa kalan ellerini ortada birleştirip, ellerini bileklerinden kavrarlar. Bu pozisyonda hasta veya yaralıyı ellerinin üzerine yerleştirip, taşırlar.
- Üç elle: Bir ilkyardımcının bir eli boşa kalır ve diğer ilkyardımcının omzunu kavrar. Diğer eli ile öbür ilkyardımcının el bileğini kavrar. Diğer ilkyardımcı bir eli ile kendi bileğini, diğer eli ile öbür ilkyardımcının bileğini kavrar. Bu pozisyonda hasta veya yaralıyı ellerinin üzerine yerleştirip, taşırlar.
- Dört elle: İlkyardımcılar bir elleri ile kendilerinin el bileğini; öbür elleri ile de birbirlerinin bileklerini kavrarlar ve hasta veya yaralıyı ellerinin üzerine yerleştirip, taşırlar.

SÖZLÜK

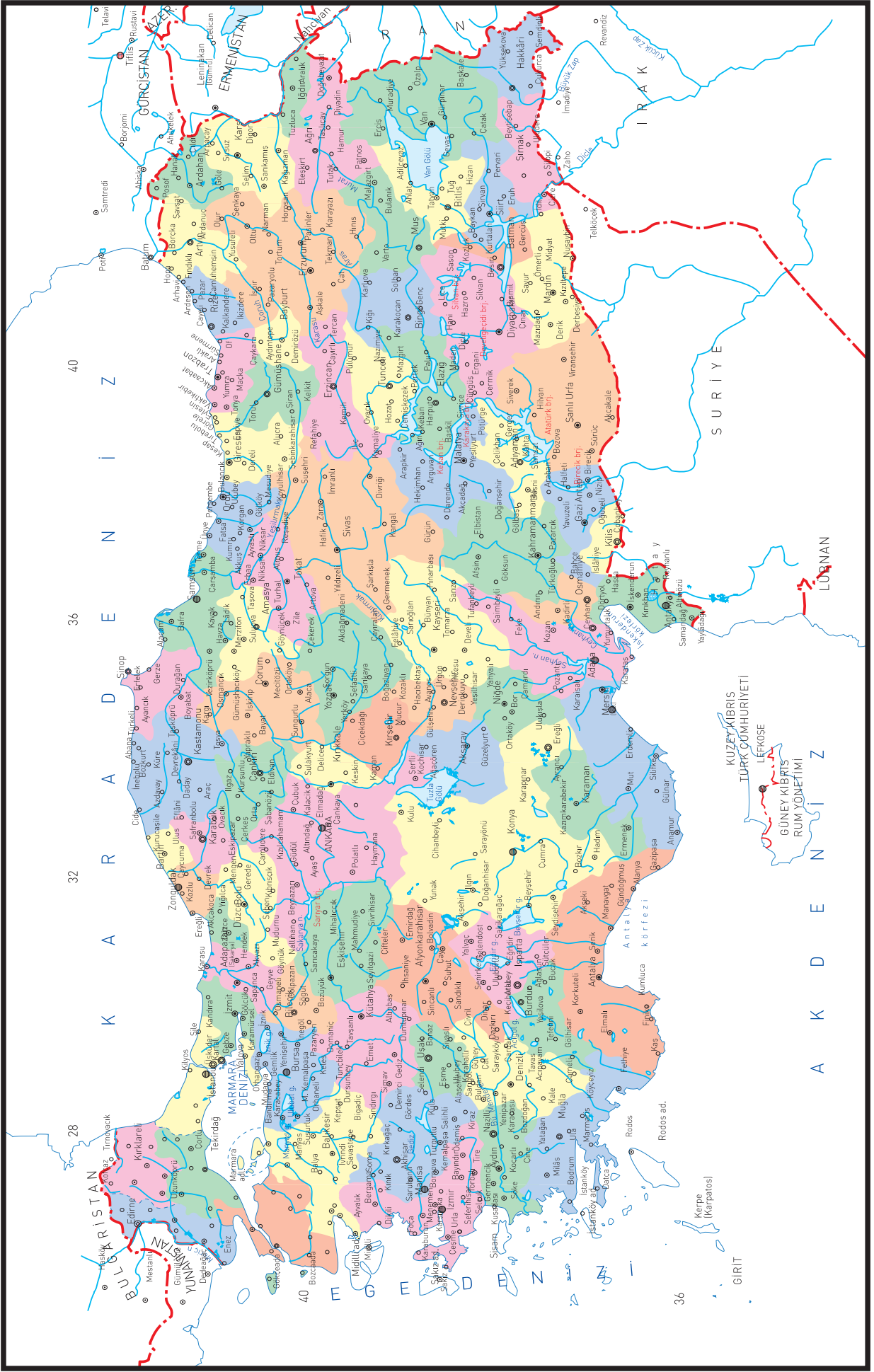
- tökezlemek** : Yürürken ayağı bir yere çarpıp sendelemek.
- demonstrasyon** : Uygulamalı öğretim
- tespit** : Bir şeyi sağlam bir biçimde yerleştirme, yerinden oynamaz duruma getirme, saptama (Kazadan etkilenen bölgeyi daha fazla zarar görmemesi için sabitleştirme).
- Hemlik (Heimlich) Manevrası** : Solunum yolu tıkanıklıklarında, tıkanmaya neden olan cismin çıkartılması için yapılan bir müdahale tekniği.
- turnike** : Organ kopması veya şiddetli kanamalarda, kanamayı durdurma amacı ile üçgen sargı, kemer, kravat gibi 8-10 cm eninde malzemelerle kol veya bacağın sıkıca bağlanması.
- Rentek Manevrası** : Yaralıyı araçtan güvenli bir şekilde çıkarma tekniği.

KAYNAKÇA

- Türkiye Kızılay Derneği İlk Yardım Eğitimi Kaynak Kitabı, Ankara 2001.
- Türkiye Kızılay Derneği İlk Yardım Eğitim Rehberi, Ankara 2001.

TÜRKİYE İLLER HARİTASI

Türkiye Kızılay Derneği

Ataç 1 Sokak No. 32
Yenişehir 06420 Ankara
Tel: (312) 430 23 00
Faks : (312) 430 01 75
Web: www.kizilay.org.tr
E-Posta: tkd@kizilay.org.tr

Milli Eğitim Bakanlığı

İlköğretim Genel Müdürlüğü
Bakanlıklar / ANKARA
Tel: (312) 413 16 00
Faks: (312) 417 71 05
Web: <http://iogm.meb.gov.tr>

Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma
Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Beşevler/ANKARA
Tel: (312) 212 76 18
Faks: (312) 213 13 56
Web: <http://orgm.meb.gov.tr>